Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

Тошкент ҳақиқати

Рўзнома 1928 йил 11 декабрдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ ҚЎМИТАСИ, ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ КЕНГАШИНИНГ БОШ НАШРИ

● № 147 (10.143). ● 1991 йил 1 август ● пайшанба ● Баҳоси 8 тийин.

АҚШ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ТАШРИФИ

30 июль куни Кремлнинг Георгий залида АҚШ Президентини расмий кутиб олиш маросими бўлди. Ж. Буш ва унинг рафиқаси билан СССР Президенти М. С. Горбачев ва унинг рафиқаси самимий саломлашдилар. Давлат бошлиқлари қисқа нутқ сўзладилар.

Шундан сўнг Катта Кремль саройининг Екатерина залида СССР ва АҚШ Президентларининг яккама-якка суҳбати бошланди. ТАСС дипломатия мухбирларининг хабар қилишларича, Совет-Америка муносабатлари масалаларининг бутун мажмуи, энг аввало қурол-яроғларни назорат этиш муаммолари суҳбатдошларнинг диққат марказида бўлди.

Айни вақтда СССР Ташқи ишлар вазирлигининг хос уйида Совет-Америка муносабатларини янада ривожлантиришни белгилаб берадиган бешта ҳужжат имзоланди. Улар орасида аварияларнинг, табиий офатларнинг олдини олиш ҳамда уларнинг оқибатларини тугатиш соҳасида ҳамкорлик тўғрисида СССР ва АҚШ ҳукуматлари ўртасидаги нуқтаи назарларни англаш ҳақидаги баёнот, иқтисодиёт соҳасида маслаҳатлашув-техникавий ҳамкорлик тўғрисидаги ҳужжат, фуқаро авиацияси хавфсизлиги соҳасидаги нуқтаи назар ва ҳамкорлик тўғрисидаги баёнот, тиббиёт ускуналари ҳамда дори-дармонларни тезда етказиб бериш ва унга алоқадор ёрдам тўғрисидаги битим, СССР қурилиш ва сармоя давлат комитети билан АҚШ уй-жой қурилиши ва шаҳарларни ривожлантириш вазирлиги ўртасида уй-жой қурилишида ҳамкорлик ва иқтисодий ривожланишга доир нуқтаи назар тўғрисидаги баёнот бор.

СССР ва АҚШ Президентлари яккама-якка учрашувдан сўнг Совет — Америка музокараларидаги икки мамлакат делегацияларининг кенгайтирилган таркибига бошчилик қилдилар. Музокаралар қатнашчилари орасида совет томонидан СССР Бош вазири В. С. Павлов, Қозоғистон Президенти Н. А. Назарбоев, СССР Ташқи ишлар вазири А. А. Бессмертних, СССР мудофаа вазири Д. Т. Язов, Америка томонидан АҚШ давлат котиби Ж. Бейкер ва бошқа расмий кишилар бор эди.

Нонушта устида М. С. Горбачев билан Ж. Бушнинг мулоқоти давом эттирилди.

Икки мамлакат раҳбарлари тиғиз иш режалари оралиғидаги бўш вақтдан Кремль ва Қизил майдон бўйлаб ярим соат сайр қилиш учун фойдаландилар. Кремлнинг Собор майдонида ва Ленин мавзолейи яқинида АҚШ ва СССР Президентларини бир гуруҳ сайёҳлар — москваликлар ҳамда пойтахт меҳмонлари табрикладилар.

Шундан сўнг Ж. Буш Москва давлат халқаро муносабатлар илмгоҳида совет жамоатчилиги вакиллари ҳузурида нутқ сўзлади. Учрашувда таниқли совет дипломатлари, олимлар, сиёсатшунослар, журналистлар қатнашдилар.

Куннинг иккинчи ярмида РСФСР Президентининг Кремлдаги қароргоҳида Б. Н. Ельциннинг АҚШ Президенти Ж. Буш билан учрашуви бўлди.

* * *

Кечқурун Кремлда М. С. Горбачев ва Р. М. Горбачева АҚШ Президенти ва Б. Буш хоним шарафига зиёфат бердилар, зиёфат вақтида иккала давлат бошлиқлари нутқ сўзладилар.

(ТАСС).

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ ЯКУНЛАРИГА ДОИР

30 июль куни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитет котиби А. С. Дзасохов СССР Қуролли Кучлари округлари, қўшинлари ва флотларининг гуруҳлари, СССР Давлат хавфсизлик комитети чегара қўшинлари ва СССР Ички ишлар вазирлиги ички қўшинларидаги КПСС ташкилотлари партия комитетларининг котиблари билан учрашди. Учрашув қатнашчиларига КПСС Марказий Комитетининг 1991 йил июль пленуми якунлари тўғрисида ахборот берилди. КПСС Дастури лойиҳасини ишлаб чиқиш, унинг мазмуни ва бўлажак муҳокамаси масалаларига, КПССнинг навбатдан ташқари XXIX съездига тайёргарлик вазифаларига алоҳида эътибор берилди.

(ТАСС).

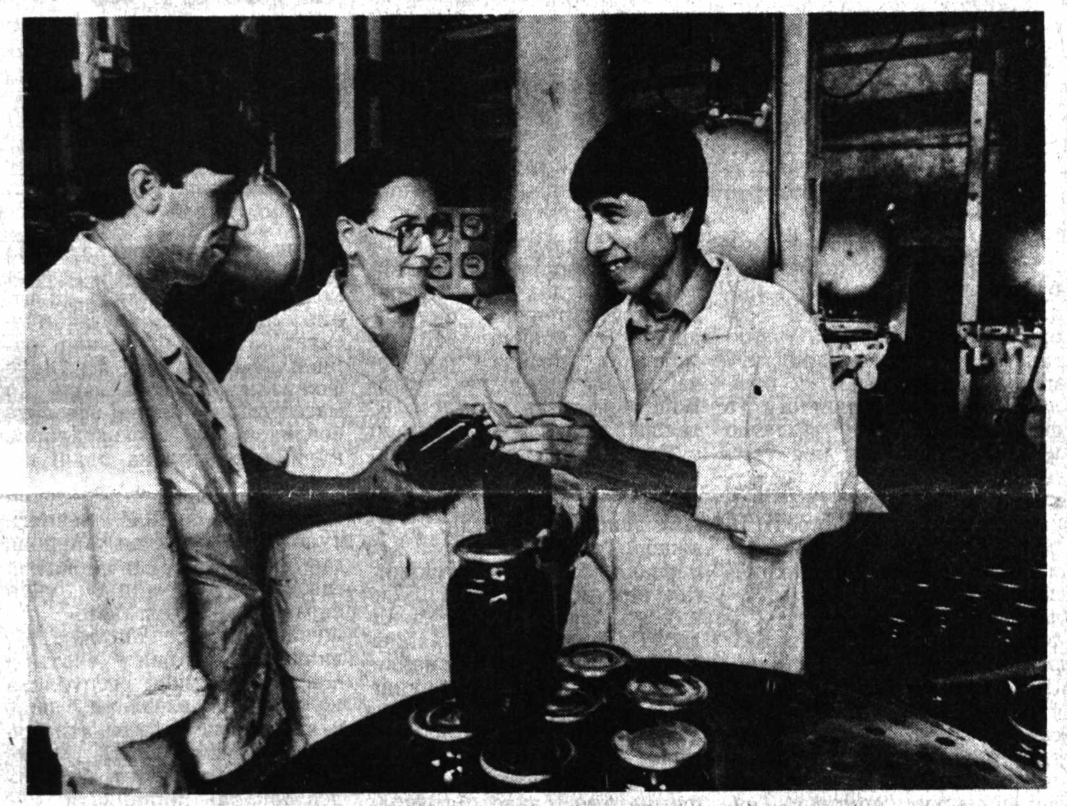

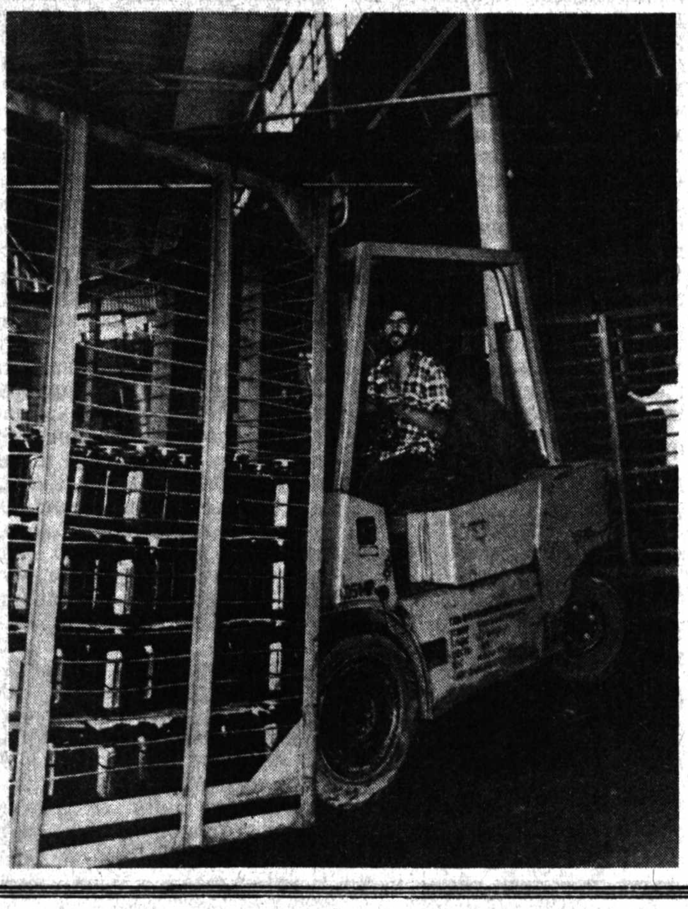

*

● Ҳозирги вақтда Ғазалкент консерва заводида иш қизғин. Далаларда етиштирилган машина-машина помидор, олхўри, олма ва бошқа шу каби мевалар корхонага тинимсиз келиб турибди. Улардан шарбат ва қиём ишлаб чиқарилмоқда.

Суратларда: қайнатувчи Комил Бекмуродов (чапдан), стерилизатор Ольга Бугаева ва технолог Элдор Бадаловлар тайёр консервалар сифатини кўздан кечиришяпти. (юқорида), тайёр маҳсулотлар омборида.

Суратчи В. ТУРАЕВ.

*

ОҲАНГАРОН НОҲИЯСИДА

ЯНГИ ТЕЛЕФОН СТАНЦИЯСИ

Қорахитой қишлоғида 250 хонадонга хизмат қиладиган янги телефон станцияси қурилиб, фойдаланишга топширилди. Бундай бинони қуриш ва фойдаланиш масаласи совхоз директори Улуғбек Иброҳимовга сайловчиларнинг накази сифатида топширилган эди. Янги АТС ҳозирча қорахитойликларни «Оҳангарон» давлат хўжалигини Тут қишлоғи, Унгут ва Ялпоқтепа аҳоли пунктлари билан боғлайди. Яқин кунларда телефон симлари ноҳия марказига ҳам тортилади ва улар Оҳангарон орқали Тошкент ва бошқа шаҳарлар билан бемалол гаплашиш имкониятига эга бўладилар.

М. ҚАЮМОВ.

Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасининг Қарори

РЕСПУБЛИКА ЎҚУВЧИ ЁШЛАРИГА ВА МУТАХАССИСЛАРИГА ЧЕТ ТИЛЛАРНИ КЕНГ КЎЛАМДА ЎҚИТИШ СИСТЕМАСИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ ВА УНИНГ МОДДИЙ-ТЕХНИКА БАЗАСИНИ РИВОЖЛАНТИРИШГА ОИД ТАДБИРЛАР ТЎҒРИСИДА

Республика чет тилларни кенг кўламда ўқитиш системасини тубдан такомиллаштириш, унинг моддий базасини мустаҳкамлаш ва ривожлантириш, ўқувчи ёшларни ва мутахассисларни жаҳон фани ва техникаси ютуқларидан бевосита баҳраманд этиш, уларни хорижда кўплаб ўқитиш ва тажриба орттиришга юборишни йўлга қўйиш учун шарт-шароит яратиш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси **қарор қилади:**

1. Ф. Энгельс номли Тошкент давлат чет тиллар институти қошида чет тилларни ўқитиш махсус курслари негизида республика тил ўрганиш маркази ташкил этилсин.

2. Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги (ўртоқ Алимов), Ўзбекистон ССР халқ таълими вазирлиги (ўртоқ Йўлдошев), Қорақалпоғистон МССР Вазирлар Кенгаши, вилоят ижроия комитетлари ва Тошкент шаҳар ижроия комитети билан биргаликда Тошкент ва Нукус шаҳарларидаги, вилоят марказларидаги олий ўқув юртлари: Энгельс номли Тошкент Давлат чет тиллар институти, Тошкент давлат шарқшунослик институти, Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг ёшлар институти, Андижон давлат тиллар педагогика институти, Нукус, Самарқанд ва Фарғона давлат дорилфунунлари, Бухоро, Жиззах, Қарши, Наманган, Термиз, Сирдарё ва Хоразм давлат педагогика институтлари негизида республика ва минтақа тил ўрганиш марказларини ташкил этсинлар.

3. Чет тилларни ўқитиш системасини такомиллаштиришга оид ишларни мувофиқлаштириб туриш, ташкил этиладиган тил ўргатиш марказларини молиявий ва моддий жиҳатдан қўллаб-қувватлашни таъминлаш учун қуйидаги тартибда Тил ўргатиш республика Кенгаши тузилсин: Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг котиби ўртоқ К. Ю. Юсупов (раис), Ўзбекистон ССР Вазирлар Маҳкамаси раисининг ўринбосари, иқтисодиёт комитетининг раиси ўртоқ Б. С. Ҳамидов, Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим вазири ўртоқ Ш. О. Алимов, Ўзбекистон ССР халқ таълими вазири ўртоқ Ж. Ғ. Йўлдошев (ўринбосарлар). Кенгаш таркибига манфаатдор вазирликлар ва идораларнинг, жамоат ташкилотларининг, Ўзбекистон Фанлар академиясининг, йирик корхоналарнинг, республикадаги етакчи олий ўқув юртларининг раҳбарлари киритилсин.

4. Қуйидагилар:

— Ўзбекистон ССР ўқувчи-ёшларига, мутахассисларига зарур ҳажмда чет тилларни жадал ўқитиш;

— уларнинг электрон-ҳисоблаш техникасида ишлаш кўникмаларини эгаллаши, замонавий воситалардан фойдаланиши;

— хорижий мамлакатларнинг тарихи ва маданияти, давлат ва сиёсий тузилиши, ижтимоий-иқтисодий мавқеи билан тингловчиларни таништириш;

— корхоналар, ташкилотлар ва ўқув юртлари ходимлари ҳамда ўқувчи ёшларнинг тил билиш малакасини оширишда уларга кўмаклашиш республика ва минтақа тил ўргатиш марказларининг асосий вазифалари деб ҳисоблансин.

5. Республика ва минтақа тил ўргатиш марказларини ташкил этиш, уларни моддий-техникавий жиҳозлаш учун 1991 йилда Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасининг захира жамғармасидан 2 миллион сўм, шунингдек валюта маблағлари ажратилсин.

Ўзбекистон ССР Молия вазирлиги Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги ҳамда халқ таълими вазирлигининг далилларига мувофиқ республика ва минтақа тил ўргатиш марказларига ўтказилган маблағларни талабалар ва мутахассисларга чет тилларни ўргатиш учун ажратишни кўзда тутсин.

6. Ўзбекистон комсомоли Марказий Комитети шу ўқув йилидан бошлаб ёшлар институти негизида минтақа тил ўргатиш марказининг моддий-техника базасини таъминлаш ва ривожлантиришга пайчилик асосида маблағ ажратиши маълумот учун қабул қилинсин.

Улуғбек номли истеъдодли ёшларни қўллаб-қувватлаш республика жамғармаси чет тилларни ўқитиш системасини ривожлантиришга кўмаклашиш мақсадида корхоналар, ташкилотлар, муассасалар ва айрим фуқаролардан тушадиган сўм ва чет эл валютасидаги маблағларни жамлаш учун Ўзбекистон ташқи иқтисодий банкида белгиланган тартибда махсус пудрат ҳисобини очсин. Республикадаги тил ўқитиш марказларига молиявий жиҳатдан мадад бериш учун маблағ ажратган Ўзбекистон ССР Ташқи савдо ва чет эллар билан алоқа давлат комитети, Ўзбекистон ССР Вазирлар Маҳкамаси қошидаги хом ашё ва енгил саноат маҳсулоти сотилишини таъминлаш бош бошқармаси, Ўзбекбирлашув, «Ипак йўли» ёшлар инновация-тижорат банкининг ташаббуси қўллаб-қувватлансин.

Вазирликлар, идоралар, концернлар, уюшмалар, бирлашмалар ва корхоналар, хорижий мамлакатлар сармояси билан иш юритаётган қўшма корхоналар, кооперативлар ва хўжалик ҳисобидаги бошқа ташкилотлар ўз мутахассисларини ўқитиш учун шартномалар асосида ана шу марказларга юборсинлар.

Мазкур марказларда тил ўрганишни хоҳловчи фуқароларга марказлар маъмурияти билан шартнома асосида тил ўрганиш имконияти берилсин.

7. Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги (ўртоқ Алимов) бир ой муддат ичида қуйидагиларни:

а) республика ва минтақа тил ўргатиш марказлари тўғрисидаги Низомни;

б) республика ва минтақа тил ўргатиш марказларида компьютер синфхоналари, мамлакатшунослик маданий-ахборот марказлари ва гуруҳларини, жадал тил ўрганиш сайёр курсларини ташкил этишни кўзда тутиб, ана шу марказлар тузилмасини;

в) қабул қоидаси, ягона ўқув режаси ва дастурини ишлаб чиқсин ва тасдиқласин.

Республика тил ўргатиш маркази вақтинча Ф. Энгельс номли Тошкент давлат чет тиллар педагогика институти биносида, Навоий кўчаси, 48-уйда жойлаштирилсин. Шу йилнинг 20 сентябригача бинони жорий таъмирлаш таъминлансин.

8. Вазирлар Маҳкамасининг ижтимоий ривожланиш, фан ва маданият комплекси (ўртоқ Қаландаров), Ўзбекистон ССР иқтисодиёт комитети (ўртоқ Ҳамидов), Тошкент шаҳар ижроия комитети (ўртоқ Асқаров) марказ биноси қуриб битказилгунга қадар бир ой муддат ичида республика тил ўргатиш маркази қаерга жойлашиши тўғрисида келишиб олинган таклифлар киритсинлар.

9. Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги (ўртоқ Алимов), Ўзбекистон ССР халқ таълими вазирлиги (ўртоқ Йўлдошев):

1 сентябргача бўлган муддатда республика ва минтақа тил ўргатиш марказларига тингловчилар қабул қилиш режасини тасдиқласинлар ва бунда машғулотлар шу йил 1 октябрдан бошланишини таъминлашни назарда тутсинлар;

Машғулотлар бошлангунга қадар республика ва минтақа тил ўргатиш марказларини юқори малакали профессор-ўқитувчи кадрлар ва маъмурий-бошқарув ходимлари билан таъминласинлар.

10. Республика ва минтақа тил ўргатиш марказларининг профессор-ўқитувчилари учун самарали ишлашнинг қўшимча омиллари ва шарт-шароитларини яратиш мақсадида:

Республика ва минтақа тил ўргатиш марказларига олий ўқув юртлари ходимлари учун кўзда тутилган меҳнатга ҳақ тўлаш тартиби жорий этилсин;

Профессор-ўқитувчиларнинг иш ҳақи ставкаларига 25 фоиз миқдорида қўшимча ҳақ ва бир ўқитувчи 6 кишини ўқитиши белгилансин;

Тил ўргатиш марказларининг педагог кадрлари тажриба орттириш учун хорижий мамлакатларга ва СССРнинг ихтисослаштирилган етакчи тилшунослик ўқув юртларига мунтазам юбориб турилсин.

11. Вазирликлар, идоралар, концернлар, корхоналар ва ташкилотлар мутахассислари республика ва минтақа марказларига чет тилларни ўрганиш учун юбориш пайтида ана шу марказларда ўқиётган кишиларнинг иш ҳақи сақланиб қолган ҳолда улар ҳафтасига 6 соатгача бўлган ҳажмда ишдан озод қилинсинлар.

12. Қорақалпоғистон МССР Вазирлар Кенгаши, вилоят ижроия комитетлари, Тошкент шаҳар ижроия комитети раислари зиммасига тил ўргатиш марказларини ташкил этиш ва уларнинг фаолият кўрсатиши, марказларнинг моддий-техника базасини ривожлантириш билан боғлиқ масалаларни ҳал этиш вазифаси юклатилсин. Бунинг учун маҳаллий бюджетлардан зарур молиявий маблағлар, бинолар, транспорт ва алоқа воситалари ажратиш кўзда тутилсин.

1992 йилда Нукус шаҳрида, ҳар бир вилоят марказида ва Тошкент шаҳрида юқорида айтиб ўтилган республика ва минтақа марказлари учун биноларнинг якка тартибдаги лойиҳалар асосида қурилишини бошлаш таъминлансин.

13. Республика ва минтақа тил ўргатиш марказларида машғулотларни ўз вақтида бошлаш мақсадида Ўзбекистон ССР иқтисодиёт давлат комитети, Ўзбекистон ССР Давлат кооператив таъминот комитети, Ўзбекистон ССР Маданият вазирлиги шу йил 1 сентябрга қадар Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги ҳамда халқ таълими вазирлигининг асосланган эҳтиёжларига мувофиқ уларга бириктирилган йиғма рўйхат асосида асбоб-ускуналар, мебель, ўқитишнинг техник воситалари ва бошқа зарур моддий-техника ресурслари ажратсинлар ва етказиб берсинлар.

14. Ўзбекистон ССР ҳудудида жойлашган вазирликлар, идоралар, корхоналар ва ташкилотлар тил ўргатиш марказларини энг замонавий асбоб-ускуналар ва техник воситалари билан таъминлашда уларга бутун чоралар билан амалий ёрдам берсинлар.

15. Ушбу қарор ижросини назорат қилиш Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасининг ижтимоий ривожланиш, фан ва маданият комплекси (ўртоқ Самандаров) ва Ўзбекистон ССР Президенти аппарати ташқи иқтисодий алоқалар бўлими (ўртоқ Сафоев) зиммасига юклатилсин.

Вазирлар Маҳкамаси Раиси

И. КАРИМОВ.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ПРЕЗИДЕНТИ ҲУЗУРИДАГИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИ БИЛАН ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ КЕНГАШИДА

Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси билан Ўзбекистон Касаба уюшмалари федерацияси Кенгаши қўшма комиссиясининг мажлиси бўлди. Мажлисда республика ҳукумати билан касаба уюшмалари ўртасида 1991 йилги меҳнат ва ижтимоий-иқтисодий масалаларга доир икки томонлама битимнинг қандай бажарилаётгани кўриб чиқилди.

Мажлисда Вазирлар Маҳкамаси билан Касаба уюшмалари федерациясининг Кенгаши битимга киритилган тадбирларни бажариш юзасидан бир қанча аниқ тадбирларни қабул этгани таъкидланди.

Жумладан:

— истеъмол учун бериладиган маблағларнинг ўсишидаги чеклаш бекор қилинди, шу жумладан истеъмол моллари ва хизмат нархи ошганлигига, профилакторийлар, барча турдаги соғломлаштириш лагерларида даволаш курсини ўтаётган ходимларнинг овқатланишини яхшилашга бериладиган компенсация тўловлари оширилишига алоқадор барча сарф-харажатлар улардан олиб ташланди;

— вақтинча ишга лаёқатсизлик, ҳомиладорлик ва фарзанд кўрганлик, болаларни соғломлаштириш лагерларида даволаганлик, парҳез таомлар билан овқатлантириш учун нафақа тўлашга сарфланадиган ижтимоий суғурта жамғармасига қўшимча маблағлар ажратиш ҳамда касаба уюшмаларининг санаторий-курорт муассасалари ва санаторий-профилакторийлари йўлланмалари нархи 140 миллион сўм кўпайиши муносабати билан сарф-харажатларни қоплаш тўғрисидаги масала ҳал қилинди;

— касаба уюшмалари болалар ёзги соғломлаштириш мавсумига 40 миллион сўм қўшимча пул ажратди;

— табиий офатлардан жабрланганларга моддий ёрдам кўрсатиш учун 15 миллион сўм пул берилди.

Қорақалпоғистон АССР Вазирлар Кенгаши билан халқ депутатлари Хоразм вилоят Кенгашининг ижроия комитети республикамиз ва мамлакатимизнинг экологик жиҳатдан қулай минтақалардаги ёзги соғломлаштириш лагерларига жўнаб кетаётган болалар ва уларга ҳамроҳлик қилаётган кишиларни ташишга алоқадор транспорт харажатларини қоплаш учун икки сменага 350 минг сўм пул ажратди.

Битимда белгиланган муддатларга мувофиқ Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасининг компенсациялар манбаи ва касаба уюшмаларининг мулки ҳисобланган ёки у фойдаланаётган маданий-маърифий, жисмоний тарбия-спорт муассасалари, кечаю кундуз ишлайдиган болалар соғломлаштириш лагерлари ходимлари иш ҳақини ошириш ҳамда корхоналарнинг коржома, махсус пойабзал, якка тартибда ҳимоя қилиш воситалари ишлаб чиқариш ва уларни сотишдан олган фойдасидан солиқ миқдорини камайтириш ҳамда уларни давлат буюртмасига киритиш тўғрисидаги қарорларининг лойиҳалари тайёрланди.

Комиссия мажлисида энг кам миқдордаги истеъмол бюджетини вужудга келтиришнинг умумий асослари, бинокорлик материаллари бозор жамғармаларини кўпайтиришга алоқадор масалалар ҳам муҳокама қилинди.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ КЕНГАШИ КОМИТЕТИДА

Тошкентда Ўзбекистон ССР Олий Кенгаши Чет эллар билан алоқа комитетининг мажлиси бўлди.

«Ўзбекистон ССР Халқаро фаолиятининг асослари тўғрисида»ги Қонун лойиҳасини тайёрлаш муносабати билан республикада аҳолининг кўчиб юриши жараёнлари ҳолати тўғрисидаги масала кўриб чиқилди.

Мажлисда комитетнинг 1991 йилнинг иккинчи ярми иш режалари тўғрисидаги масала ҳам муҳокама қилинди.

Муҳокама этилган масалалар юзасидан комитетнинг тегишли қарорлари қабул қилинди. (ЎЗТАГ).

ДОИМИЙ КОМИССИЯ МАЖЛИСИ

Кеча вилоят партия комитетида аграр сиёсат масалалари бўйича Ўзбекистон Компартияси Тошкент вилоят комитети доимий комиссиясининг мажлиси бўлди. Мажлисга вилоят партия комитетининг котиби ўртоқ Ж. Ж. Шарипов раислик қилди. Комиссия вилоят сув хўжалиги бўлинмаларининг коммунист раҳбарлари М. Т. Турсунов, Ҳ. М. Мадалиев, К. Б. Алижонов, М. Н. Иброҳимов ўртоқларнинг сув таъминоти, ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш, бозор муносабатларига ўтиш шароитида сув хўжалиги қурилиши истиқболлари масалалари юзасидан ҳисоботларини тинглади.

Комиссия ишида лойиҳа ташкилотлари, қурилаётган корхоналар маъмуриятлари, вилоят деҳқончилик саноати, барча район эксплуатация хизматлари ва кўчма механизациялашган колонналар вакиллари қатнашдилар.

Аграр комиссиянинг қабул қилинган таклиф ва тавсиялари қишлоқ район партия комитетларига ва вилоятнинг сув хўжалиги хизматлари бошланғич партия ташкилотларига юборилди.

ҚИШЛОҚДА КИМГА ЭРГАШИШАДИ?

Қонун ва қоидалари унчалик англаб етилмаган бозор иқтисодиёти билан боғлиқ бўлган кўплаб муаммоларнинг ўз вақтида мантиқан ҳал қилиниши эртанги кунимизни белгилайдиган асосий омиллардан бири бўлиб қолди. Жойлардаги партия ташкилотлари мавжуд иқтисодий қийинчиликларни бартараф этиш, сиёсий барқарорликни таъминлашдаги етакчи куч сифатида, халқнинг ишонч ва умидини оқлаш, илгари сурилаётган ҳаракат дастурини дадиллик ва собитқадамлик билан ниҳоясига етказиш учун қандай ишларни амалга оширмоқда?

Бўка районига йўл олар эканмиз, асли мақсадимиз ҳам юқоридаги саволга жавоб топиш, янгича шароитларда иш олиб бораётган қишлоқдаги партия ташкилотлари вазият тақозосига кўра қандай ўзгаришларни амалга ошираётгани билан бевосита танишиш эди. Район партия қўмитасида «Партия XIX съезди» жамоа хўжалигига боришни маслаҳат беришди.

Бу хўжалик далалари шундоққина район марказига туташиб кетган, шунинг учунми даставвал партия ташкилотининг котибини топиш осондек кўринган эди. Бироқ биз ўйлаганча бўлиб чиқмади. Чунки айнан ўша куни хўжаликда ҳисобот йиғилиши бўлаётган ва котиб унинг ўтказилишига масъуллик қилаётган экан.

Ҳамроҳим, район партия қўмитасининг хсдими Р. Ҳожиқулов хўжалик ҳаёти билан танишишни таклиф қилди. Бир йўла коммунистлар фаолияти ҳақида одамларнинг фикрини ҳам билиб оламиз, деди у. Таклиф менга маъқул тушди. Йўл ёқасидаги дала шийпонига индик...

Пахтакор билан мулоқот ёҳуд дастлабки муносабат

Эсимни танигандан буён шу хўжаликда хизмат қиламан, болам. Янаги йил олтмиш учга кираман. Соғлиқ-омонлиқ бўлиб турса элга ош бериш ниятим бор, деб гап бошлади шийпонда «қоровул» бўлиб қолган Иномхўжа ака Абдуллаев, салом-аликдан сўнг. Бу йил ўзи пенсияга чиқсам ҳам бўларди, лекин Аҳмаджон қўймади, бригадиримизни айтаман. Бригадада кексалардан фақат иккимиз, қолгани ёшлар. Ёрдамингиз керак деган эди, юзидан ўтолмадим. Аммо лекин бригадиримиз топилмас одам. Аҳмаджон Душабоев деса етти ёшдан етмиш ёшгача танийди. Ўзбекистонда хизмат кўрсатган пахтакор, Ленин ордени нишондори. Ишнинг кўзини билади, агар ҳамма раҳбар шу кишидек бўлса, эҳ-ҳе, аллақачон барча муаммоларимиз ҳал бўлган бўларди. Мана, ўзимиздан қиёс. 60 гектар ердаги буғдойни йиғиб олдик. Ҳосилдорлик 40 центнерга яқин бўлди. 98 гектар пахта, 20 гектарга яқин маккамиз бор. Даладан келаяпсиз, кўргандирсиз. Жўякларда бирорта ҳам бегона ўт йўқ. Шийпонимизни кўриб турибсиз. Бунинг бари нимадан? Албатта, ишнинг кўзини билишдан, ё гапим нотўғрими? Агар шу кетиши бўлса кўз тегмасин, бу йил ҳам даромад ёмон бўлмайди. Энди меҳнат қилгандан кейин шунга яраша ҳақ ҳам олиш керак-да. Бу йил битта хайрли иш қилишди. Ўзимиз етиштирган ғалланинг ҳаммасини одамларга тарқатиб чиқишди. Жон бошига 30 килодан. Мана, биз оилада саккиз кишимиз. 240 кило буғдой олдик. Ҳар бир килосига 20 тийиндан ҳақ тўладик. Шуни ўйлаганнинг отасига минг раҳмат. Ҳали қишлоқ айлансангиз кўрарсиз, тегирмон қурмоқчимиз. Агар ишга тушса ўзимизнинг тегирмон нонимиз бўлади. Ҳозирча одамлар қўшни хўжаликда ун тортишаяпти. Тегирмон унининг нонини ҳеч татиб кўрганмисиз? Жуда тотли, тўйимли бўлади.

Коммунистлар ҳақида дейсизми? Ниманиям гапириб беришим мумкин сизга. Бригадамизда адашмасам тўрт коммунист бор. Бригадиримизнинг ўзиям коммунист, Ориятли, оқибатли кишилар. Ҳурматлариям ёмон эмас. Лекин тўғрисини айтсам, ҳозир партияга ўтаётган ёшларга ҳайрон қоламан. Илгарилари «партийний»лар бошқача бўларди. Унақа коммунистлар энди кам, бригадиримизга ўхшаганлари эса деярли топилмайди. Қанийди ҳамма коммунистлар ҳам шундай бўлса... Парткомимиз ҳам яхши йигит. Ёш бўлсаям кўп нарсага ақли етади. Одамлар уни ҳурмат

● Коммунистлар — иш боши

қилади. Яна нима ҳам дейиш мумкин... Муҳими ҳозир ишлаш керак, дангаса одам ҳеч қачон ёлчимайди. Техника-техника-ю, бироқ кетмонсиз иш битиши қийин. Ишдаям, муомаладаям ўрнак бўладиган коммунистлар кўпроқ бўлиши керак. Кетмон чопишдан ҳам қўрқмасин, одамларнинг ташвиши-ла яшасин. Шундай одамларнинг орқасидан ким эргашмас экан. Партияга қабул қилишса ўтармидингиз, дейсизми? (бироз сукутдан сўнг) Ўтардим...

Ота билан хайрлашиб, қишлоқ кўчаларини айлана бошладик. Янги қурилаётган уйларни, бошқа маиший объектларни кўздан кечирдик. Навбатдаги дала шийпонига ўтаётган эдик, партия ташкилотининг котиби Аблоёр Ғойиповнинг ўзи учраб қолди...

Котиб билан мулоқот ёҳуд қилинаётган ишлар ҳисоби

Узр, ҳисобот йиғилишининг ташвишлари билан юрган эдим, — деб гап бошлади котиб биз билан суҳбатда.

Партия ташкилотининг котиби қилиб ўтган йили сайландим. Асли ўзим иқтисодчиман. 1984 йили халқ хўжалиги олийгоҳини тугатганман. Бироқ бошга тушганни кўз кўрар экан, шундай масъулиятли дамда ишонч билдиришганидан ҳам хурсанд бўлдим, ҳам тўғрисини айтсам, бироз чўчидим.

Ташкилотимизда 117 нафар коммунист бор. Котиблик фаолиятим давомида олти кишини партияга қабул қилдик. Ҳаммаси ёшлар. Чиқишга ҳам икки киши ариза берган. Мирзаева Ҳакима билан Абдувалиева Мақсуда... Гапим бироз кулгили туюлар, лекин ўзлари ариза беришсаям, беришмасаям уларни партиядан чиқариш масаласини ўзим навбатдаги мажлисда кун тартибига қўймоқчи эдим. Нега дейсизми? Унақа коммунистларнинг бизга кераги йўқ. На устав талабларини бажаради, на жамоат топшириқларини. Битта бадал йиғиб олиш учун уларни кунлаб излаш керак. Уларнинг партиядан чиқаётгани, балки партия ташкилотимизга «минус» бўлиб тушар, бироқ мен бунга ачинмайман. Партия сафларини адашиб кириб қолган, тасодифий кишилардан тозалаш вақти аллақачон етиб келган деб ўйлайман. Ҳозир бизга ғайратли, ишбилармон, юрагида ўти бор кишилар керак. Фақат ўшаларгина партия ташкилотининг обрўсини етарли даражада кўтариши мумкин. Умуман одамлар ҳам фақат шундай кишиларга ёндашади.

Ҳозирги шароитни ҳисобга олиб қилинаётган ишлар ҳақида рақамлар, маълумотлар асосида гапириб беришим мумкин. Хулосасини энди ўзингиз чиқариб олаверасиз. Аввало иқтисодий муаммоларни ҳал қилишга интиляпмиз. Чунки бу ҳозирги ҳаётимизнинг энг «оғриқ нуқталари»дан бири. Томорқа ажратиш, ногиронларга ёрдам бериш, хўжалик ҳисобидан ички нафақа тайинлаш масалаларини адолатли ҳал қилишга ҳаракат қилаяпмиз. Раисимиз Абдували Холжонбоев анча тажрибали раҳбарлардан. У ҳам қўлидан келганича ёрдамини аямаяпти. Ҳар бир ишни коммунистлар билан бамаслаҳат қилишга ҳаракат қилаяпти. Хўжалик маъмурияти билан келишиб, энг муҳим участкаларни коммунистларнинг оталиғига олишга қарор қилдик. Масалан, колхозчиларга ер ажратишга Оқил Турғунбоев, таъмирлаш устахонасига — Хайитбой Душабоев, чорвага — Сотиволди Душабоевлар масъуллик қилишаяпти. Бошқа эътиборли кекса коммунистларимизнинг ҳам маҳаллада олиб бораётган ишлари ўйлайманки, эслашга арзийди.

Халқнинг ишончига келсак, келинг, яхшиси бу ҳақда ҳам ўзингиз хулоса чиқара қолинг:

Хўжаликда битта Ўзбекистон халқ ноиби бор, у ҳам бўлса партия аъзоси. Қишлоқ шўросидаги 15 нафар ноибдан — тўққиз нафари ноҳия Шўросига сайланган, беш ноибнинг тўрт нафари коммунистлар.

Ҳозирги асосий вазифамизми? Хўжалигимизда 17 та бригада бор. Шундан ўнтасида коммунистлар етакчи. 7 та бригадада эса ҳозирча партия аъзолари йўқ. Шу бригадаларда партия ишини кучайтиришимиз, муносиб номзодларни сафимизга жалб қилишимиз керак. Кейин яна илғор анъаналаримизни тиклаш учун ҳам етарли иш олиб боролмаяпмиз. Бу соҳадаги ишларни янада жонлантиришимиз керак...

Котиб билан яна анча вақт суҳбатлашдик. Сўнгра у узр сўраб, хўжаликда бугун тўй бўлади, бориб хабар олишим керак, деди-да, хайрлашиб жўнаб кетди.

Офтобда қорайган, ўттиз беш ёшлар чамасидаги бу йигитни нигоҳим билан кузатиб қолар эканман, беихтиёр Иномхўжа аканинг гаплари ёдимга тушди: «Одамлар ташвиши-ла яшасанг, ким сенга эргашмайди».

Хизмат сафаридан қайтар эканман, кўрган-эшитганларимдан хулоса чиқаришга анча вақт қийналдим. Охири қуйидаги қарорга келдим: «Яхшиси, меҳнатга, хизматга баҳони халқнинг ўзи берсин».

Баҳром МИРЗАҚОБИЛОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг мухбири.

УЙДИРМАНИНГ УМРИ ҚИСҚА

ЁКИ ХОЛИС НИЯТДА ЁЗИЛМАГАН БИР МАҚОЛА ХУСУСИДА

Ҳаммамиз ҳам қачонлардир мактабда «Зулмат ичра нур» мавзусида иншо ёзганимизни яхши эслаймиз. Афтидан «партократиядан эзилиб, таҳқирланган» Ўзбекистон республикасидаги «нур» ролига ўта эркин фикрловчи «Комсомольская правда» рўзномаси даъвогарлик қилаётганга ўхшайди. Бу рўзнома шунчалар эркин фикрловчи бўлиб қолдики, ҳатто Тошкент марказида халқ шоири ва халқ депутатига ўқ узилди, деган уйдирмани тўқиб, унга чиппа-чин ишонтирмоқчи бўлади. Рўзноманинг бу ёлғони дарҳол фош этилди. «Қаттиққўл — қайта қуриш омили» деган дабдабали сарлавҳа остида эълон қилинган мусоҳабада эса бунақа ёлғонларнинг яна анчасига дуч келиш мумкин.

Норасмий ҳаракат вакиллари А. Пўлатов ва П. Охуновларга савол билан мурожаат қилишдан аввал мақола муаллифлари «маҳаллий матбуотда «Бирлик» ҳақида деярли ҳеч қандай маълумот учратмайсиз» деб хабар қиладилар. Кечирасизу, «Бирлик» эндигина шаклланаётган пайтларда республикадаги ёшларнинг икки рўзномаси Ўзбекистон ЛКЁИ Марказий Қўмитаси бош нашрлари бўлмиш «Ёш ленинчи» ва «Комсомолец Узбекистана» ўз саҳифаларида «Бирлик» дастурини тўлиқ ҳолда чоп этгандилар. Янги мустақил «Эрк» партияси ташкил этилгани ҳақидаги хабар ҳам эртасигаёқ эълон қилинган эди. Билишимизча, бу хабарларни босиб чиқарганлик учун ҳеч ким жабрланган ҳам эмас. Шундай бўлгач, мусоҳабада айтилгандек, республика матбуоти қатъий назорат қилиб турилибди, деган гапга қандай қараш мумкин? Ана шундай «қатъий назорат» шароитида комсомолдан СССР халқ депутатлигига сайланган Пўлат Охунов республикадаги ёшлар рўзномаларига бир неча бор интервьюлар бермармиди? Агар бу рўзномаларнинг республика комсомол съезди иш кунларидаги сонларини олиб қарагудек бўлсак, мақолалар сони бўйича биринчиликни айнан шу одам олган бўлур эди.

Бироқ «Комсомольская правда» учун маҳаллий нашрлар нима бўлибди? Ўзининг бутуниттифоқ чўққисидан туриб у мазкур нашрларни кўрмасликни афзал билади. Акс ҳолда Ўзбекистон Компартияси ҳақидаги унинг уйдирмаларини қандай изоҳлаш мумкин? Мисол учун бизга республикада унинг нуфузи унчалик баланд эмас деб, тушунтирмоқчи бўлишади. Гўё КПССдан чиқиш ҳоллари ҳақида ёзилмасмиш. Шу заҳоти «мисол» ҳам келтирилади (сўзма-сўз келтирамиз): «Чиноз нефтебазасида бутун партия ташкилоти партия сафларидан чиқди. Директор депутат Қўқонов бошчилигидаги 25 киши. Қўқоновни, табиийки, ишдан олиб ташлашди»... Нимагалигини англаб етаётган бўлсангиз керак? Буёғига стачком ва «осонликча ўч олувчи» партаппарат ҳақидаги уйдирмалар ўрин олади.

Аввало шуни айтиб ўтиш керакки, бу воқеа ҳақида матбуотда ҳеч нарса ёритилмади, дейиш нотўғри. Республика ва вилоят матбуоти саҳифаларида у турлича ёритилди. Агар «Комсомолка» журналистлари текширилмаган фактларга ўчлик қилмай, ўзлари жойлашиб олган баланд чўққидан бироз пастроқ тушиб «Тошкент ҳақиқати» ва «Ташкентская правда»нинг шу йилги 23 март ва 19 апрель сонларига бир назар ташлаганларида эди, республика халқ депутати С. У. Қўқонов сиёсий қарашлари учун таъқиб остига олинмаганлигини билиб олардилар. Унга жиддий молиявий хатоларга йўл қўйган раҳбар сифатида эътироз билдирилган. Бу ўн минг сўмлаб моддий мулкий камомад, давлат маблағларини ноқонуний сарфлаш, корхонада нефть маҳсулотларини ҳисобга олиш борасида назоратнинг йўқлиги, нефтебазадан уларнинг чиқарилишида тартибнинг қўпол бузилиши демакдир.

Балки нефть маҳсулотларини тақсимлаш корхонасининг саховатли раҳбари ҳақида «Комсомольская правда» яратаётган сиймога ишонувчи соддадил муштарийлар ҳам топилиб қолар, албатта. Аммо бизнингча, улар орасида автомобиль ёнилғиси қуйиш станциялари хизматидан фойдаланувчи ва бензин сифати ҳақида гап кетганда лаънатлаб сўкинмайдиган автоҳаваскорлар бўлмаса керак, деб ўйлайман. Зеро, ўтган йили текширилган 94 ҳолнинг фақат 39 тасида бензин сифати кўнгилдагидек бўлиб чиққанди. Ишдаги айнан шундай нуқсонлари учун Қўқонов бундан аввал ҳам жазоланганди. Агар тартибни йўлга қўйиш чора-тадбирларини кўрмаса эгаллаб турган лавозимидан четлатилиши ҳақида уни огоҳлантиришганди.

Аммо «Комсомольская правда» учун бу ҳоллар гўё бўлмагандек. Ундаги мусоҳаба шакл-шамойилига собиқ корхона базасида тузилган «Ташнефтепродукт» меҳнат жамоасидаги бошланғич партия ташкилоти ўз фаолиятини асло тўхтатиб қўймаганлиги ҳам мос тушмайди. Бу ердаги коммунистларнинг бари ҳам «саҳоватпешалар» кўрсатган йўл-йўриқ бўйлаб боравермадилар. Меҳнат фахрийлари бўлмиш партия аъзолари А. Маҳмудов, А. Сафин ва бошқалар ўз ақлларига қараб иш тутдилар. Шу тариқа коммунистлар бу ерда ўз мавқеларини сақлаб қолишди. Бунинг устига улар бугун мазкур жамоада ижобий маънавий-ахлоқий муҳит яратишга интилмоқдалар ва кўпчилик уларни қўллаб-қувватламоқда. Ҳа, кимдир партиядан чиқди. Лекин бу жамоада ўша пайтдаги вазият ҳам анча мураккаб эди. Етти киши ўзларини таъқиб қилишларидан чўчиб, партия ҳисобидан ўчди. Беш киши партия аъзоси шаънига мос тушмайдиган қилмишлари учун КПСС сафидан ўчирилди. Тўғри, кимдир ўз ташаббуси билан партия сафларидан чиқди, лекин янгиланган жамоанинг бирйўла тўққиз ходими КПСС сафларига қабул қилишни сўраб ариза берди. Фавқулодда ҳолатга нисбатан оддий ишчиларнинг бундай жавоби «Комсомольская правда»даги мусоҳаба ғоясига асло мос тушмаса керак-да. Ахир унда, албатта, «қораловчи» гаплар топишга ва бу гаплар имкони борича умумлашма руҳида бўлишига зўр берилганди. Биз ҳам баъзи умумлашмалар қилишга уриниб кўрамиз, лекин рақамлар ва фактларга асосланган ҳолда. Шу йилнинг бошидан бери ҳудудида нефть маҳсулотларини тақсимлаш корхонаси жойлашган Чиноз районида партияга 60 киши қабул қилинди, 19 киши унинг сафларини тарк этди. Бу йил шу пайтгача ўтган йилнинг шу даврига нисбатан Тошкент вилояти бўйича Коммунистик партияга қабул икки марта ўсди. Ярим йил мобайнида КПСС сафларига жами 1425 киши қабул қилинди. Улар орасида ишчи ва деҳқонлар аксарият кўпчиликни ташкил қилади.

Иккиланаётганлар ҳам, КПСС билан умуман алоқасини узганлар ҳам борлигини яшириб ўтирмаймиз. «Ҳар кимнинг ихтиёри ўзида» дейилганидек, уларни бунинг учун ҳеч ким таъқиб этмоқчи ҳам эмас. Аммо партия ўз ишини яхши йўлга қўяётгани, бу борада ҳеч қандай зўравонлик услубларидан фойдаланмаётганлигидан далолат берувчи бу факт ва умумлашмалар «мустақил, демократик» рўзнома учун анча эриш туюлаяпти, шекилли. Ўз кабинетларида ўтирганча улар биз қандайдир бошқачароқ яшаётганимиз ҳақида мушоҳада юритмоқдалар ҳамда эски давлатпаноҳлик одатига кўра бизга насиҳатгўйлик бошланмоқда. Айниқса, мустақиллик ҳақида сўз юритишни яхши кўрадилар. Зотан қандай мустақиллик кераклигини ҳаммадан кўра кўпроқ демократлар яхши билишади-да. Бу ўринда «Комсомольская правда» ҳар қанча насиҳат қилишга тайёр. Бош пойтахтда, масалан, ташқи иқтисодий алоқалар бўйича идора тарқатиб юборилиб, бу алоқаларни йўлга қўйиш бевосита корхоналар зиммасига юклатилди. Во ажаб, Тошкентда эса, ҳеч нарсани бегона қилмайдиган ана шундай янги ўзининг идораси ташкил этилди. Бу мусоҳаба муаллифларига сира ҳам ёқмайди. Кечирасизу, хўш, бунинг нимаси ёмон? Японияда ҳам ташқи иқтисодий фаолият монополиялаштирилган. У ерда алоҳида япон фирмалари савдо битимлари тузилаётган пайтда алданиб қолмасликлари қуёш мамлакати ташқи иқтисодий шартномалардан зарар эмас, балки имкони борича кўпроқ фойда кўриши учун ана шундай ғамхўрлик қилиняпти. Балки бунинг учун уларни ҳам кескин танқид қилиш керакдир. Ўз суверен ҳуқуқларидан фойдаланган ҳолда республика «Тошкент ишбилармонлар учрашуви»ни ўтказганлигини эслатиб ўтайлик. Бу тадбирда 44 мамлакатдаги 330 та энг йирик корпорациялар, фирмалар, компаниялар ва банкларнинг 500 дан зиёд вакиллари иштирок этдилар. 40 та ҳамкорлик корхоналари ташкил этиш ҳақида шартномалар тузилди, истиқболдаги ишлар бўйича бир қатор муҳим ҳужжатлар имзоланди. Республика сарҳадларидан ташқарига чиқмай раҳбарларимиз хорижий шериклар билан умумий ҳажми 500 миллион долларга яқин бўлган инвестициялар ҳақида келишиб олдилар. Бу эса республика ҳукумати ўзича мустақил ташқи иқтисодий фаолият кўрсатишдек суверен ҳуқуқидан тўлиқ фойдаланаётганидан далолат беради.

Мусоҳаба муаллифларига яна бир нарса ёқмабди: «Ўзбекистондаги ҳокимият вакиллари ернинг шахсий мулк сифатида берилишига қаршилар, буни республикада ер ва сув танқислиги билан изоҳламоқдалар: бу сафсатадан бошқа нарса эмас». Бундай мулоҳазаларни ўқиб, ҳайрон қоласан, киши. Озгина бўлса ҳам саводи бор ҳар қандай киши республика Президенти И. А. Каримовнинг деҳқонларга томорқа участкаларидаги ерлардан эркин фойдаланиш, имтиёзли шароитларда моллар учун озуқа олиш ҳуқуқи кафолатини берувчи фармонлари билан бемалол танишиши мумкин. Шахсий мулкнинг поймол қилиниши ҳақида ҳеч қандай гап йўқ. Республикада ҳукуматнинг фаол қўллаб-қувватлаши остида ишбилармонлар уюшмаси тузилди ва фаолият кўрсатиб турипти. Мулкчиликнинг ширкатлар, ижарачилик шакллари ривожланиб бормоқда.

Ер ва сув танқислигига келсак, кечирасизу, ҳатто мактаб ўқувчилари ҳам Фарғона водийси аҳоли зичлиги бўйича мамлакатда энг олдинги ўринлардан бирида туришини яхши билишади. Наҳотки муаллифлар республиканинг турли минтақаларида, бошқа суверен республикалар билан чегарадош бўлган вилоятларда ер ёки сувни деб юзага келган жанжалли ҳолатлар ҳақида эшитмаган бўлсалар. Нима, буларнинг барини сафсата деб атаб, гўё фожиали Ўш воқеалари, ер масалалари билан бевосита боғлиқ бошқа фожиаларни кўриб-кўрмасликка олиш керакми?

Муаллифларнинг кейинги мулоҳазалари билан танишиш давомида бу «кичкинагина ёлғон» уларга нима учун керак бўлиб қолганини тушуна борасиз. Маълум бўлишича, уларни «қаттиқ, қонуний тартиб», республика колхоз ва совхозлари яшаб келаётганлиги қониқтирмаётган экан. Бизга «мана бундай суверенитет бўлсин» деб таклиф қилиняпти. Гўё биз республика Коммунистик партиясидаги соғлом кучларни ҳурмат қилишда давом этиб ва уларни мустаҳкамлаб бориб мутлақо нотўғри яшаётган эканмиз. Ҳуқуқ-тартибот ҳақида қайғуриб жиддий янглишаётган эканмиз. Мусоҳаба муаллифларига республика парламенти милиция ходимларини ҳимоя қилувчи қонуний ҳужжатлар қабул қилгани сира ёқмабди. Хўш, улар америкалик полициячи ҳуқуқлари ҳақида нима дейишган бўлур эди? Шуниси мантиққа зид эдики, сўнгги пайтгача қонун хизматчилари кўпинча қонун олдида ҳимоясиз эдилар, жиноятчи эса энг чигал вазиятларда ҳам ўзини жазосиз қолишига ишонарди.

Мақоланинг сарлавҳасиданоқ унинг муаллифлари республика мустақил бўлсин-у, лекин қаттиққўлнинг кераги йўқ, дейишаётганини тушуниш мумкин. Майли митингвозлик қилишаверишсин, майдонларда йиғилишса-йиғилишаверишсин, (имкони бўлса — йиғилишлар коммунистларга қарши бўлсин), ҳар қандай оқимдаги партия ва ҳаракатларни тузаверишсин. Ана шунда «Комсомольская правда» кўрсатмасига мос ҳақиқий мустақиллик бўлади. Мақолада фақат бир нарсага аниқ жавоб йўқ: митинглар қилармиз, бақириб-чақирармиз, хўш, қачон ишлаймиз?

Афтидан, «ҳуқуқий меъёрсизлик»ни бизга намуна қилиб кўрсатишмоқчи, шекилли. Қаттиққўл ҳақидаги сафсата сотиш ва республика Президенти И. А. Каримовнинг раҳбарлик услубларини қоралашга интилиш ҳам шундан. Бундай раҳбарлик усуллари кимгадир ёқмаяпти. Республика Компартияси ўз ўзини фош этиш васвасасига берилиб кетмагани кимларгадир эриш туюлаяпти. Мураккаб синовларни бошдан кечираётган республика Компартияси улкан вазифаларни ҳал этиб бораяпти, бу ишга ёшу-қари — барча партия аъзоларини жалб этмоқда. Бунда уларнинг анкетасига қараб, синчиклаб текшириб, Рашидов даврида бирор жойда ишлашмаганмикин, дейилаётгани йўқ. Ваҳоланки, «Комсомольская правда»нинг мазкур мақоласида бу ҳам катта айб саналади. Мусоҳабада таъкидланишига кўра муаллифларга ёқиш учун тарихни бошдан-оёқ ағдар-тўнтар қилиб текшириб, кўпгина марҳумлар ҳокини титиш керак.

Аммо ҳозир шу нарсалар билан шуғулланиш шартмикин, деган ўринли савол туғилади. Агар бундай «эркпарвар» ғоялар зулмат ичра нур бўлса, бу нур бизни қаерга олиб чиқаркин, деб беихтиёр ўйланиб қоласан, киши. Афтидан, Бутуниттифоқ комсомол рўзномасига интервью берганлар воқеаларнинг кейин ривожланиши ҳақида ташвиш чекишни ўзларига эп кўрмаяптилар. Уларнинг бир нарсани очиқдан-очиқ тан олишлари-чи:

— Агар эртага Ўзбекистоннинг СССРдан чиқиб кетиши ҳақидаги масала қўйилса сиз бунга қарши овоз берган бўлармидингиз?

— Биз халқни мустақиллик учун овоз беришга даъват этган бўлур эдик. Ажралиб чиққан Ўзбекистонда бизни нималар кутаётганини яхши англаб етсак ҳам...

Кўриб турганингиздек, ҳамма нарса аниқ ва равшан. Одамлар, яъни сиз билан биз бундай сиёсий ҳолатда ўзгаларнинг ғаразли ўйинидаги арзимас пиёдалар бўлиб кўринамиз. Охир оқибатда ҳаддан зиёд мустақил «Комсомольская правда»га ҳақиқатни зўр бериб яширишни истагани ҳолда барибир демократлар либосига бурканиб олган зўраки сиёсатчиларнинг калтабинлигини, улар дунёқарашининг торлигини кўрсатиб бергани учун миннатдорчилик билдириш мумкин.

Мустақиллик ҳақидаги панд-насиҳатларга тўхталадиган бўлсак, афтидан, улар «Комсомольская правда», «Мегаполис-экспресс» ва бошқа мустақил нашрларнинг умумий қозонида тайёрланаётганга ўхшайди. Улар ўзлари пишираётган таомлар учун чирик масаллиқ танлашдагина мустақилдирлар. Шунинг учун ҳам улар тайёрлаётган таом бадҳазм ва маза-матрасиздир.

Т. ИСКАНДАРОВ.

БИР НИМАГА ЖАЗМ ЭТГАНДА АДАШМАНГ!

СЕМИНАРЛАР ТАШКИЛ ЭТИШ ЮЗАСИДАН КАТТА ТАЖРИБАГА ЭГА БУЛГАН

ХАЛҚАРО БИЗНЕС МАРКАЗИ

В. 1. 1. Сервисес ЛТД (Кипр)

СИЗЛАРНИ

САМАРАДОР МЕНЕЖМЕНТ ВА

ЗАМОНАВИЙ МАРКЕТИНГ БУЙИЧА

20 кун мобайнида: 5 кун — Олмаота шаҳрида, 15 кун — Кипрда

УТКАЗИЛАДИГАН СЕМИНАРГА

ТАКЛИФ ЭТАДИ

Семинар иши — 1991 йил 29 сентябрдан 18 октябргача давом этади.

Семинар дастуридан — **стратегик менежмент, халқаро савдо ишларида молия, банк юмушлари, бухгалтерия, ахборот технологияси, халқаро маркетинг мавзулари ўрин олган.**

Машғулотларни ривожланган Ғарб мамлакатларида ўқиган ва ишлаган, энг юксак даражада маҳорат соҳиби бўлган Кипр профессорлари ва ўқитиладиган курс бўйича бизнесменлари олиб боришади.

Курсни тугатгач, тингловчиларга халқаро менежер дипломи ва лекциялар мажмуаси берилади.

Сизлар учун бизнес-мулоқотлар ва Кипрнинг ишбилармон доиралари билан маслаҳатлашувлар ташкил этилади, Ўртаер денгизидаги энг чиройли ороллардан бирида ранг-баранг маданий тадбирлар ўтказиш дастури ҳам кўзда тутилган!

Сиз бизга мойиллик билдириб, сира афсус қилмайсиз!

БИЗ СИЗНИНГ ХИЗМАТИНГИЗДАМИЗ!

Таълим учун гуруҳларга ўқувчилар қабул қилишни «ҚОММЭН» кичик ўқув-ишлаб чиқариш бирлашмаси ташкил этади.

Олмаота шаҳридаги мулоқот телефонлари: 8—327—2; 33—62—22, 33—20—87.

Бизнинг манзилгоҳ: 480004, Олмаота шаҳри, Фурманов кўчаси, 50-уй, 320-хона.

«ҚОММЭН» КИЧИК ЎҚУВ-ИШЛАБ ЧИҚАРИШ КОРХОНАСИ.

АКС-САДО

ЖУДА ҲАМ ЗАРУР

«Тошкент ҳақиқати» рўзномасининг шу йил 6 июль сонидаги «Яна дастурхончилар ҳақида» сарлавҳали мақолада кўтарилган масала долзарб деб ўйлайман.

Чунки ҳозирги озиқ-овқат танқис бўлиб турган даврда тўй ва маъракаларда исрофгарчиликка йўл қўйилаётганлиги сир эмас. Бунинг асосий сабаби эса тўйларда, маъракаларда айнан дастурхончилар қатнашмаётганлигидир. Биз яхши биламизки, дастурхончилар режа билан, тежамкорлик билан иш кўрадилар. Хонадон соҳиби эса нима, қачон, қанча кераклигини айтиб туради. Дастурхончининг хизмат ҳақи масаласига келсак, тўй ва маърака эгалари уни қадимдан улуғлаб келган ва муносиб тақдирлаган. Бизнингча, дастурхончи бугунги кунда жуда зарур.

Ҳ. МАВЛОНОВ,
ЎзССР халқ таълими аълочиси, меҳнат фахрийси.

Сигир соғар йигитлар кўпайса...

БИР НЕЧА йил бурун матбуотда сигир соғувчи йигитлар ҳақида хабарлар берилганда бу янгилик бўлган эди. Чунки биз шу пайтгача бу оғир, заҳматли ишни фақатгина аёлларимиз бажаришига кўникиб қолган эдик-да.

— Лекин, бу касб йигит кишининг иши эмас, — дейдиганлар ҳам топилди. Дарвоқе, улар бу ишнинг ўзига яраша машаққатларини қаёқдан билишсин. Тасаввур қилинг-а, эрта тонгдан, ҳали хўроз қичқирмай туриб фермага борасиз, электр қуввати билан ишлайдиган оғир агрегатларни кўтариш, ҳар бири 40—50 кг дан келадиган сут тўла бидонларни ташиш, молларнинг тагини тозалаш дегандай яна қанча-қанча юмушлар. Аслида бундай оғир ишларни эркаклар бажаргани яхши эмасми. Қолаверса, «Бир йигитга қирқ ҳунар оз» дейди доно халқимиз. Очил ҳам дастлаб бу ишга бел боғлаганда, уни мазахлаганлар ҳам бўлишди. У парво қилмади, ўз аҳдидан қайтмади, соғувчилик сирларини астойдил ўрганди. Ҳозир 25 бош сигирнинг ҳар биридан кунига 10 кг дан сут соғиб олишга эришмоқда.

— Тўғри, авваллари осон бўлмади, — дейди Очил Холжигитов. — Энг қийини сигирлар билан «дўст»лашиш бўлди. Охири уларни эркалаб, қашлаб, силаб-сийпалаб ўзимга ром қилиб олдим. Мана икки йилдирки, эплаяпман.

Бугун у устоз соғувчи ҳамдир. Шу ерда молбоқар бўлиб ишлаётган Р. Эргашев, К. Хотамовлар унга шогирд тушдилар. Тезда соғувчиликни ўрганиб олдилар. Бултур ўзларига бириктирилган сигирларнинг ҳар биридан 2800 кг сут соғиб олдилар, бузоқ олиш ҳам беталофат уддаланди. Меҳнатига яраша рағбатлантирилмоқдалар. Ўтган йилнинг иш якунларига кўра, йил бўйи ишлаган меҳнат ҳақларининг ҳар сўмига қўшимча 1 сўм 16 тийиндан пул олишди.

Ҳозир молларга ҳар куни лавлаги, кунжара, беда пичани, атала ва бошқа аралашмали озуқалар берилмоқда. Шу боис сут соғиб олиш ўтган йилга қараганда анча юқори бўлмоқда.

Соғувчи йигитлар йил охиригача ҳар бир сигирдан 3000 литрдан сут топширишга қатъий аҳд қилганлар.

Улар билан хайрлашарканман ўйладим: қани энди, сигир соғар йигитлар кўпайса-ю, аёллар бундай оғир заҳматдан қутулса...

М. ҚАЮМОВ,
Оҳангарон районидаги «Ангрен» совхози.

ТАШВИШЛАРИНГГА ШЕРИКМИЗ, ДУГОНАЖОН!

ЧИНОЗ РАЙОНИ ХОТИН-ҚИЗЛАР КЕНГАШЛАРИ ФАОЛЛАРИ БИЛАН ДАВРА СУҲБАТИ

Бозор иқтисодиётига ўтиш аҳолининг ижтимоий ҳимоясиз муҳтож қатламлари, айниқса хотин-қизлар меҳнати ва турмушига оид муаммоларни янада кескинлаштириб юборди. Вилоят хотин-қизлар комитети шуни ҳисобга олиб, партия, совет органлари, жамоат ташкилотлари ходимлари иштирокида шу мақсадларга бағишланган давра суҳбатлари ўтказмоқда. Бундай ошкора мулоқотни Ғалаба, Паркент районларида бўлиб ўтди.

Яқинда Чиноз район хотин-қизлар кенгашлари фаоллари ҳам ана шундай давра суҳбатига тўпланишди. Унда район партия комитети, район ижроия комитети, хўжалик ва ташкилотларнинг раҳбарлари, депутатлар, қаҳрамон оналар, жамоат ташкилотларининг вакиллари иштирок этдилар.

Район «партия комитетининг биринчи котиби У. Умаров давра суҳбатини бошлар экан, кейинги вақтларда хотин-қизлар муаммоларига эътибор орттанлигини айтди. Ҳозир районда меҳнат қилаётган 43 минг кишининг ярмидан кўпроғини аёллар ташкил қилади. Бозор иқтисодиётига ўтиш муносабати билан хотин-қизларни иш билан таъминлаш масаласи жуда долзарб бўлиб қолди. Бу соҳада «Ўзбекистон ССР 30 йиллиги» колхозида амалга оширилаётган тадбирлар диққатга сазовордир. Колхоз раиси Эргаш ака Жонтелеевнинг шахсий ташаббуси билан хўжаликда атлас тўқийдиган цех ташкил қилинди. Аёллар колхоз ҳисобидан Андижон ва Наманганга бориб атлас тўқишни ўрганиб қайтдилар. Ҳозир бу цехни кенгайтириш чоралари кўрилмоқда.

Охунбобоев номли жамоа хўжалигида эса далада ишлаётган аёлларга тушликда иссиқ овқат тайёрланади. Болалар боғчаларининг иши яхши йўлга қўйилган. Кам даромадли оилаларга колхоз томонидан қорамол, парранда ажратилмоқда.

Аммо ҳали бу соҳада кўп иш қилиниши керак. Масалан, районда мингга яқин бола болалар боғчасига навбат кутиб турибди. Соғлиқни сақлаш муассасаларида 140 шифокорнинг етишмаслиги оналик ва болаликни муҳофаза қилиш масалаларида катта қийинчиликлар туғдиряпти.

Хўжалик ва ташкилотларнинг раҳбарлари хотин-қизларни иш билан таъминлаш учун кичик ва қўшма корхоналарни ташкил қилишда ташаббус кўрсатмаяптилар.

Иқтисодий муаммолардан ташқари бевосита аёлларга боғлиқ муаммолар ҳам жуда кўп. Бола тарбиясида онанинг роли бениҳоя каттадир. Баъзи оналар болани тарбиялаш у ёқда турсин, уларга ўзлари намуна бўла олмаяптилар. Аёллар уйда кўпроқ болалари тарбияси билан шуғулланишлари учун уларни қисқартирилган иш кунида ишлашга ўтказиш масаласи пишиб етилган. Олий Кенгаш депутатлигига номзодларнинг кўплари буни ўз дастурларига қўшган эдилар. Қани ўша ваъдалар?!

Шу кунлардаги танг аҳволимизни ҳамма ҳам тушуниб етмаяпти. Масалан, яқинда бир аёл тўй қилиб, 100 кило гуруч дамлаш ниятида эканлиги, бунинг учун кераклиги масаллиқларни топиб беришни талаб қилиб келибди. Шу миқдорда ош дамлаш, исрофгарчилик қилиш инсофданми?!

Ҳабиба ШЕРОВА, район хотин-қизлар кенгашининг раиси:

— Бизга оилавий можаролар ҳақида шикоятлар кўпроқ тушмоқда. Хотин-қизлар кенгашлари оилада тотувликни таъминлашга ўз ҳиссасини қўшмоқда. Масалан, бузилиб кетай деб турган 40 ёш оиланинг ярмидан кўпроғи яраштириб қўйилди. Кенгаш секинлик билан бўлсада, хотин-қизларни ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилиш, уларнинг сайлаб қўйиладиган органлардаги вакиллатини кўпайтириш масалаларини ҳал қилишга киришмоқда. Бу борада биз оммавий-ахборот воситаларидан кенг фойдаланмоқдамиз. Район газетаси саҳифаларида одоб-ахлоқ, соғлом турмуш тарзи мавзуидаги мақолалар мунтазам бериб борилади.

Лола ЖАЛИЛОВА, Чиноз қишлоқ кенгашининг раиси:

— Биринчи котибимиз жуда тўғри гапни айтдилар. Бозор иқтисодиёти, деяпмизу исрофгарчиликни қўймаяпмиз. Ҳали ҳам тўйларимиз уч-тўрт кунлаб чўзилаяпти. Хотин-қизлар кенгашлари бу масалада қатъийроқ бўлишлари, тўйларни ўз назоратларига олишлари керак.

Мени яна ёш оилаларни мебель билан таъминлаш масаласи ҳам қийнайди. Ҳозир тўйлари бўлиб ўтган 550 оила мебель олиш учун навбатда турибди. Шу кунгача улардан атиги 50 тасининг талаби қондирилган, холос.

Шаҳар билан қишлоқ ўртасидаги тафовутларни камайтириш тўғрисида кўп гапирилади. Амалда эса ҳеч нарса ўзгармайди. Қизларимиз янги урф бўлган либослардан кийишни хоҳлашади. Қишлоқларда эса уларни тикадиган устахона тополмайсан.

Лариса УЛЬЧИНКА, район марказий касалхонаси бош шифокорининг ўринбосари:

— Аёлларимиз саломат бўлишлари учун вақтида тиббий кўрикдан ўтиб туришлари керак. Лекин бунга риоя қилишмайди. Айниқса, келинчаклар кўрикдан ўтишни хоҳламайдилар. Ахир улар бўлажак оналар-ку!

Район миқёсида ҳам кам таъминланган ва кам қонли оилаларга бериладиган маҳсулотлар талабга жавоб бермайди. Кўп ҳолларда саломатлик учун зарур бўлган озиқ-овқат маҳсулотлари ўрнига пештахтада нима бўлса шуни бериб юборишади. Хотин-қизлар кенгашлари эса бундай муносабатга қандай қараяптилар?

Муборак БОЛТАБОЕВА, Охунбобоев номли колхоз аъзоси, қаҳрамон она:

— Ўн беш йилдан бери колхозда оддий колхозчи бўлиб ишлайман. Мавсумда 8 тонналаб пахта тераман. Лекин фарзандларимиз билан шу меҳнатимизга яраша ҳаёт кечирамиз-ми, йўқ. Болаларимиз улғайиб олий ўқув юртларида ўқишни жуда исташади. Лекин ҳозир кўпчиликда фақат пулдорларнинг фарзандлари институтларга кириб ўқиши мумкин, деган тушунча бор. Менинг битта таклифим хотин-қизлар комитетлари вакиллари кириш имтиҳонларида қатнашиб, ижтимоий адолат учун курашсалар айни муддао бўларди.

Турсуной ЭРГАШЕВА, қаҳрамон она:

— Менинг ўн фарзандим бор, олти нафари мактабни олтин медаль билан тугаллаб, олий ўқув юртида таҳсил олишяпти. Шу вақтгача ҳеч нарсадан нолиган аёл эмасман. Лекин, ҳозир талон билан берилаётган маҳсулотлар биздек серфарзанд оилаларнинг талабини қондирмаяпти. Биз ошни кўп дамлаймиз, унга ёғ, гуруч кўпроқ керак. Шундай экан оиласи катта бўлганларнинг таъминотини бир кўриб чиқишса ёмон бўлмасди.

Турсуной РАЙМОВА, Охунбобоев номли колхоз ҳисобчиси:

— Мен аёлларни эъзозлаш ҳақида гапирмоқчи эдим. Биз ишчи кучи керак бўлганда аёлларни тракторга ўтказиб «турсунойчи» деб кўкларга кўтардик. Аслида уларни жисмига номуносиб машаққатли меҳнатни юклаб ногирон қилиб қўйдик. Мен 23 йил бригадирлик қилдим. Ҳозир касалманд бўлиб қолганман. Сабаби бутефос деган оғу билан бутунлай заҳарланиб кетган эканман. Энди афсусдан фойда йўқ. Сал уринсам ётиб қоламан. Менинг истагим ёшларимиз кўзини очсин. Аёлларга хос назокатли ишларни қилсинлар демоқчиман.

Дилбар ҒУЛОМОВА, жумҳурият хотин-қизлар комитети раисининг муовини:

— Мана шундай учрашувларда биз аёлларимизни қийнаётган муаммолар, очилмаган вазифаларни яқиндан ўрганамиз. Бизнинг жумҳурият комитетимиз ташкил топганига бир неча ой бўлди холос. Лекин биз шу қисқа вақт ичида бир неча вилоятларда, шу жумладан Тошкент вилояти районларида бўлиб оналик ва болаликни муҳофаза қилиш масалаларини ўрганяпмиз. Таҳлил шуни кўрсатяптики, Президентимизнинг аёллар, кам даромадли оилалар турмушини яхшилашга қаратилган тадбирлари ҳамма жойда ҳам амалга оширилмаяпти. Баъзи савдо ходимлари кишиларни гўштидан уриб қолаяптилар. Биз ҳамма жойда бундай кўринишларга қарши курашишимиз керак.

Давра суҳбатида халқ депутатлари район ижроия комитетининг раиси Тошпўлат Эргашев, «Қизил Октябрь» колхози бригада бошлиғи Ҳабиба Очилова, В. И. Ленин номли вилоят болалар фондининг раиси Мунира Солиҳова, Тошкент театр ва рассомчилик институтининг профессори Лола Хўжаевалар ўз фикр ва мулоҳазалари билан ўртоқлашдилар, диққатга сазовор таклифларни ўртага ташлашди.

Район партия комитетининг котибаси Танзила Оллаберганова суҳбатга якун ясар экан, бугунги ошкора мулоқотда кўтарилган муаммолар партия, совет, хўжалик органлари томонидан ҳар тарафлама синчиклаб ўрганиб чиқилиши, айтилган камчиликларни бартараф этиш чораларини кўриш зарурлигини алоҳида таъкидладилар.

Ошкора мулоқот хотин-қизлар муаммоларига янада аниқлик киритиш, бу соҳадаги келгуси режаларни белгилаб олиш имконини берди.

Адолат НОСИРОВА, вилоят хотин-қизлар кенгаши раисининг ўринбосари.

• Долзарб мавзуда суҳбат

ЭР ЙИГИТНИНГ ЗИЙНАТИ

БУГУН баҳорги чақирув муддати тугади. Аммо Ўрта Чирчиқ район бирлашган ҳарбий комиссариат қошидаги чақириқ комиссияси эшиклари бир ой илгари — 1 июлдаёқ ёпилганди. Бу ерда йигитларни армия сафларига қабул қилиш режаси муддатидан илгари бажарилди.

Мазкур ҳарбий комиссариатни 1984 йилдан бери подполковник Валерий Васильевич БАЖАНОВ бошқариб келмоқда. Жамоатчи мухбиримиз у билан суҳбатда бўлди.

• «Бурч ва садоқат» почтасидан •

— Валерий Васильевич, ҳозирги пайтда армияга нисбатан танқидий қарашлар кенг тус олаётган бир пайтда бундай натижаларга эришиш осон бўлмагандир?

— Ҳарқалай, районимиздан ҳарбий хизматга юзлаб нафар йигит жўнаб кетди. Шуниси қувончлики, уларнинг аксарияти қурилиш батальонларида эмас, балки армия ва флотнинг жанговар қисмларида хизмат қиладилар.

Ҳарбий чақириқ муаммолари ҳақида гапириладиган бўлса, табиийки, улар бизда ҳам мавжуд. Дастлабки чақирув қоғозлари жўнатилган пайтдаёқ ўнлаб қишлоқ ва қўрғонлар ҳудудларида истиқомат қилувчи 200 га яқин йигитлар ҳарбий комиссариатга келишмади. Мен ва менинг ўртоқларим уларнинг ҳар бирини излаб топиш, келмаслик сабабларини аниқлаш учун жуда кўп юришимизга тўғри келди. Бу йигитларнинг баъзилари узрли сабабларга кўра ўз вақтида ҳарбий комиссариатга етиб келишолмаган, бошқалари эса хизматдан бўйин товлаганлар.

Асосан армия сафларидан бир амаллаб қутулиб қолишни истаб қочиб юрганлар чақириққа жавобан ўз вақтида етиб келмайдилар. Одатда бундай йигитларнинг ота-оналари ҳам бунга сабабчи бўлишмоқда. Улар ўз хасталиклари ёки кексайиб қолганликларини рўкач қилишади. Кейинги вақтларда эса Ўзбекистон ССР Президенти Фармонини дастак қилиб олишган. Бу Фармонга кўра оиладаги катта ўғиллар ҳарбий хизматни ўтаган бўлса, кенжа ўғил армия хизматидан озод этилиши мумкин. Афсуски, бу инсонпарварона фармон кўп ҳолларда нотўғри талқин этилмоқда. Ахир хизматга чақириш керак ёки керакмаслиги ҳар гал чақириқ комиссияси томонидан жойларда алоҳида-алоҳида ҳал этилади-да. Агар ота-она ногирон ёки кенжа ўғил уларнинг ягона суянчиғи бўлса, уйда ва яқин орада бошқа меҳнатга лаёқатли қариндошлар бўлмаса, ана шундай ҳолларда армиядан озод қилиш масаласини қўйиш мумкин. Бироқ уйда ёки яқин орада ўз ота-оналарига ёрдам бера оладиган бошқа фарзандлар, келинлар бор бўлса, бундай ҳолларда ҳарбий хизматдан озод қилиш ҳақида гапириш ўринлими?

Фаолиятимиз мобайнида одамлар билан кўп суҳбатлашишга, тушунтириш ишлари олиб боришга тўғри келади. Кўп ҳолларда бу суҳбатлар ижобий натижа беради. Баъзан эса бизни ҳеч тушунишни истамайдилар. Бундай ҳолларда қонуний жавобгарлик ҳам борлигини, ишни прокуратурага оширишимиз мумкинлигини эслатишга мажбур бўламиз.

Бошқа тоифадаги йигитлар ҳам бор. Улар ҳарбий хизматдан қутулиб қолиш учун ўзларини турли касалликлар билан оғриётгандек қилиб кўрсатиб, сохта ҳужжатлар кўтариб келишади. Бир йигит олий ўқув юртида ўқиётгани ҳақида қоғоз олиб келишгача бориб етди. Аввал уни ҳарбий хизматга чақириш муддатини кечиктирдик, бироқ кейин текшириб кўрмоқчи бўлдик. Маълум бўлишича, ҳужжат қалбаки экан. Тўғри, йигитча ўз айбига иқрор бўлиб, жанжалнинг олдини олиш учун тезда отланди-ю, хизматга жўнаб қолди.

Хизматга чақирилувчиларнинг шахсий ишларини текширарканмиз соғлиғидан шикоят қилгани учун тиббий комиссия томонидан Тошкент Давлат тиббиёт олийгоҳи клиникасига текшириш учун жўнатилганлар орасидан икки кишининг ҳужжатлари эътиборимизни ўзига жалб этди. 1973 йилда туғилган Марат Гараев ва 1972 йилда туғилган Дмитрий Ровнинларнинг иккови ҳам Тўйтепада қўшни бўлиб яшашади. Иккови ҳам Тошкент шаҳридаги Т. Боровский номли тиббиёт билим юртида таҳсил олишади. Иккови ҳам бир вақтда бир клиникада текширувдан ўтишган. Иккови ҳам сурункали хаста деб топилган. Гараев — бронхит, Ровнин — сурункали гепатит. Бу бизни шубҳалантирди. Ҳарбий госпиталда ўтказилган кейинги текширувда шифокорлар шундай хулосага келдилар: Марат Гараев соғлом ва ҳеч қандай чекланишсиз ҳар қандай қўшин турида хизмат қилиши мумкин. Йигит истар-истамас армияга жўнаб кетишга «рози» бўлди. Ровниннинг онаси эса «ўғлим касал, у армияга бормайди» деб оёқ тираб туриб олди.

М. Гараевни вилоят тиббиёт комиссиясига жўнатдик. Буни қарангки, у ердагилар йигитга чақириш муддатини кечиктириш ҳақида ҳужжат ёзиб беришибди. Тошкент тиббиёт олийгоҳининг вилоят чақириқ пунктида ишлаётган врачлари ўз ҳамкасбларини ҳимоя қилиш мақсадида шундай қилганликлари тушунарли, албатта. Аммо улар ҳарбий медиклар обрўсига путур етказганликларичи? Ахир йигитни узоқ йиллар тажрибасига эга бўлган тажрибали шифокорлар, таниқли мутахассислар, бўлим мудирлари текшириб кўришганди-ку? Энди эса Гараев шаҳар бўйлаб мотоциклда сайр қилиб юраркан, устимиздан кулмоқда. Хўш, бундай ҳолларда нима қилиш керак? Қайси шифокорларга кўпроқ ишониш мумкин?!

Ровнин ишини эса район прокуратурасига оширдик.

— Шу кунгача неча марта прокуратурага ёрдам сўраб мурожаат қилдингиз?

— Ўтган чақириқ якунларига кўра район прокуратурасига 11 та иш оширгандик. Икки киши ҳукм қилинди, қолган тўққиз йигитнинг иши қайтиб олиниб, уларга нисбатан жиноий иш қўзғатилмади. Фақат бир нарсани айтиш мумкин, бу йигитларнинг бари ҳозир Совет Армияси қисмларида хизмат қилишмоқда.

Чақирувга жавобан ҳарбий комиссариатга келмаганларни қидириш ишлари давом этмоқда. Бинобарин прокурор столига яна бир неча иш бориб тушиши мумкин.

— Авваллари армияга бормаган йигитни чинакам эркак деб ҳисоблашмас эди. Ҳатто қизини узатаётган ота-оналар ҳам куёв бўлмиш армияда бўлган-бўлмаганлигини синчиклаб суриштиришарди...

— Ҳозир ҳам армия хизмати йигитларни чинакам эркак қилиб тарбиялайди деб кўпчилик ҳисоблайди. Агар фириб туфайли хизматдан қолаётган йигитларни қаҳрамон деб ҳисоблаётган қизлар бор бўлса улар қаттиқ янглишишади. Армия хизматидан қўрққан бунақа эрлар оилавий турмуш қийинчиликлари олдида ҳам гангиб қолишади.

Шу ўринда бошқа тоифадаги йигитларимиз ҳақида ҳам бироз тўхталиб ўтмоқчиман. Ҳар ҳафта ҳарбий комиссариатга ва районимиздаги мактабларга кўплаб хатлар келиб турибди. Турли қисм командирлари Ватаннинг чинакам ҳимоячиларини тарбиялаб берганликлари учун педагогларга миннатдорчилик билдирмоқдалар. Маҳаллий матбуот орқали уларни вояга етказган ота-оналарига раҳмат айтиб қўйишни илтимос қилмоқдалар.

Мана шундай йигитларга ҳурмат-эътибор билан қараса арзийди.

— Валерий Васильевич, чақириқ жараёни мобайнида маҳаллий ҳокимият, қишлоқ ва қўрғон Кенгашлари вакиллари қандай ёрдам кўрсатишмоқда?

— Бу ёрдам кўлами анча кенгроқ бўлишини истардик. Масалан, бизнинг ташвиқот пунктимизда чақирилаётган йигитларни тўплаб, лекция ёки суҳбат ўтказиш учун ҳатто стуллар ҳам етишмайди. Райижроқўм ёрдам беришга, маблағ ажратишга ваъда берган. Лекин ҳозирча иш ваъдадан нарига ўтганича йўқ.

Жойлардаги ҳарбий ҳисобга олиш столлари, менимча, умуман ишламаётир. Ўз юртдошлари билан муносабатни бузиб қўйишдан чўчиб, улар «Умумий ҳарбий мажбурият ҳақида»ги Қонунга амалда бўйсунмасликка йўл қўймоқдалар.

Кези келганда Ўзбекистон ҳукумати СССР Қуролли Кучлари Бош штаби билан шартнома тузган ҳозирги пайтда республикамизда чақирилаётган йигитларга алоҳида эътибор берилаётганлигини айтиб ўтмоқчиман. Боз устига ҳар бир ҳарбий хизматчи суғурта қилинмоқда. Натижада ҳарбий қисмларда бугун тартиб-интизом кучли. Ахир ҳеч бир офицер ўз кўнгилчанлиги орқали ёки назоратни тўғри йўлга қўймаганлиги туфайли бахтсиз ҳодиса рўй берганлиги учун ўз чўнтагидан катта миқдорда товон пули тўлашни истамайди-да. Шундай экан, армиядаги шароит анча яхшиланиб қолди.

Ҳарбий хизматга чақирилаётган йигитларнинг ота-оналарига шундай демоқчиман: ўз фарзандларингизни қўшинлардаги хизматдан олиб қолишга интилманг. Уларга яхшилик қилаяпман, деб ўйлаб аслида қийинчиликлардан қўрқадиган, эрка ўғлонларни тарбиялаб, кейин доғда қолиб юрманг. Армияда хизмат қилиш — эр йигитнинг зийнати эканлигини эсдан чиқарманг.

Суҳбатдош П. СУСЛОВ.

ПРЕЗИДЕНТ ФАРМОНЛАРИ ҚАНДАЙ БАЖАРИЛМОҚДА?

ҲАР КИМ ЎЗ ҲИССАСИНИ ҚЎШСА...

ИҚТИСОДИЁТНИНГ бозор муносабатларига босқичма-босқич ўтиш жараёни хўжаликлар олдига масъулиятли вазифалар қўймоқда. Бош масала эса халқни ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилишдир. Жумҳуриятимиз Президенти томонидан чиқарилган бир қатор фармонлар худди ана шу мақсадга, инсонлар манфаати учун хизмат қилади. Уларни ҳаётга татбиқ этиш учун эса маълум қийинчиликларни бартараф этишга тўғри келади: ҳамма гап ишни тадбиркорлик ва омилкорлик билан ташкил қилишдадир.

Хўжалигимизда ҳам бу борада зарур чора-тадбирлар ишлаб чиқдик. Маҳаллий имкониятларимизни ҳисобга олган ҳолда деҳқонларнинг ижтимоий-иқтисодий таъминотини яхшилаш, моддий эҳтиёжларини қондириш учун талайгина ишлар амалга оширилди.

Жумладан, аҳолини томорқа ерлари билан таъминлашга асосий эътиборни қаратдик. Озгина ери бўлган 396 хўжаликнинг томорқаси 20 сотихгача оширилди. Бунга қўшимча 256 оилага ҳам 20 сотихдан томорқа ери берилди. Аҳолига жами 116 гектар майдон томорқа ери сифатида ажратилди. Шароитимиздан келиб чиқиб бу ишни давом эттирмоқдамиз.

Тирикчилик манбаи бўлган томорқа деҳқонларни экин-тикинга бўлган қизиқишларини орттирди. Ер олганлар озиқ-овқат, мева ва сабзавот, полиз маҳсулотларини кўплаб етиштира бошладилар. Эндиги асосий масала ердан унумли фойдаланиш ва оралиқ экинларни кўпайтирган ҳолда мўл-кўл маҳсулот етиштиришни таъминлашдир. Бирон қарич ернинг бекор ётмаслигига эришишдир. Шундай бўляпти ҳам.

Иш юритишнинг илғор усулларидан фойдаланиш ҳам деҳқонларга қўл келмоқда. Ижара пудратига кенг йўл очиб бермоқдамиз. Айни кунларда хўжалигимизда 46 та пудратчи, 11 та ижарачи бригадалари фаолият кўрсатмоқда. Деҳқонлар шартномага биноан ошиқча етиштирган маҳсулотининг 25 фоизини натура ҳолида олишади. Улар бундан, албатта, манфаат кўрадилар.

Фармонга биноан ҳар бир қишлоқ оиласида соғин сигирлар, қорамоллар ва паррандалар бўлишига эришиш муҳимдир. Ҳозиргача халққа 58 бош бузоқ, 86 бош қўй, 8 мингта парранда сотилди. Шу билан бирга уларни етарли миқдорда ем-хашак билан таъминлашни ҳам ўйлаяпмиз. Ўтган 1990 йилда чорваси борларга 800 тонна дағал хашак, 210 тонна кўк ўт, 20 тонна омухта ем тақсимланди. Бу йил ҳам хонадонларга чорва озуқаси тарқатишга барвақт киришилди. 44 гектар майдон алоҳида табиий яйлов учун ажратиб берилди.

Ҳар кимнинг уйида озми-кўпми дон-дуни бўлганига нима етсин! Президентнинг бу соҳадаги фармонига асосан ҳозиргача аҳолига 90 тоннадан ортиқ буғдой берилди. Ўзимизда етиштирилган шоли ҳосилидан 70 тоннасини арзон нархда сотдик. Кўрилган ана шу сингари тадбирлар туфайли ҳар ҳолда деҳқонларимизнинг кайфияти кўтарилиб иш унуми ҳам ортиб бормоқда. Бу об-ҳаво оғир келган шароитда муҳим аҳамиятга эга. Деҳқонларимиз далаларда бетиним меҳнат қилмоқдалар. 330 гектар майдонга чигит қайтадан экилди ва ундириб олинди. Ҳозирги кунда бу майдонларда ҳам ғўзанинг ривожи яхшиланди.

Пахтага ажратилган майдон ўтган йилдагига қараганда 50 гектарга қисқарди. Лекин ҳосилнинг салмоғини камайтирмаймиз. Бунинг учун ишчиларга зарур шароитлар яратиб бермоқда. Вақти-вақти билан мол сўйилиб, гўштнинг ҳар килограммини 5 сўмдан сотяпмиз. Айниқса, ҳозирги кунда тақчил бўлган ун ва ёғ маҳсулотлари билан таъминлашга алоҳида эътибор бермоқдамиз.

Бундан ташқари, навбати билан ишчиларнинг уй-жойларини таъмирлаш ҳам эътиборда бўлмоқда. Ҳозиргача 38 минг квадрат метрлик таъмирлаш ишлари амалга оширилди. Сиздан угина биздан бугина деганларидек, деҳқонларимиз астойдил меҳнат қилмоқдалар.

Давлатга гўшт ва сут, сабзавот, мева маҳсулотлари ярим йиллик режадагидан анча кўп топширилди. Йиллик пилла режаси ҳам 128 фоиз қилиб адо этилди. Бу мўлжалдагидан тўрт тонна кўп демакдир.

Лекин булардан келиб чиқиб бизда ҳамма иш жойида демоқчи эмасман. Ҳали олдимизда бажарилиши зарур бўлган ишлар, муаммолар кўп.

Аҳолини табиий газ ва ичимлик сув билан таъминлаш ишлари тўла амалга ошгани йўқ. Совхоз ҳудудидаги 140 ўринли боғча қурилишини тезлаштиришимиз ва ишга туширишимиз зарур. Бундан ташқари аҳоли учун 600 ўринли маданият саройи, 2 та 80 ўринли боғча, 420 ва 700 ўринли иккита мактаб қуришни режалаштирганмиз.

Сир эмас, қурилиш материаллари қимматлашиб кетгани устига уларни топиш ҳам осон бўлмаяпти. Лекин биз мутасаддилар ёрдамида бу соҳадаги муаммоларни биргалашиб ҳал этиш йўлларини излаб топяпмиз. Лекин осон бўлмаяпти. Кўп тўсиқларни енгиш керак. Биринчиси, саноат ва қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари ўртасидаги номутаносиблик жиддий халақит бермоқда, иккинчиси ҳар хил солиқ ва тўловларнинг кўпайиб кетганлиги ҳамда харид нархларини белгилашдаги нотекислик хўжаликлар ҳамёнига зарар етказмоқда. Бундан деҳқон ҳам жабр кўради, албатта. Фикримнинг далили сифатида мисол келтирмоқчиман.

Хўжалигимизда картошка етиштириш йўлга қўйилди. Давлатга 135 тонна картошка топширишимиз керак. Уруғликнинг ҳар бир килосини 1—1 сўм 30 тийиндан сотиб олдик. Бунинг устига ҳосил етиштириш жараёнидаги сарф-харажатлар, маҳсулот таннархи кўтарилиб кетади. Лекин давлат эса биздан бир кило картошкани 50 тийиндан олади. Шу адолатданми? Биз меҳнатимизга яраша манфаат кўрмай қолаверамизми?

Янги солиқ сиёсати масаласи қайтадан кўриб чиқилаётганлиги айни муддаодир. Деҳқонларнинг манфаати кўзда тутилиб иш қилинса, нур устига нур бўларди.

Яқинда аграр тармоқни ривожлантириш мақсадида деҳқонлар уюшмаси тузилди. Очиғи, биз бундан хурсанд бўлган ва кўп нарсани кутган эдик. Лекин ҳозирги қийин шароитда негадир бу уюшма хўжаликларга зарур ёрдамни кўрсата олмаяпти. Буни кўпгина хўжалик раҳбарлари ҳам тасдиқлашмоқда. Ваҳоланки, хўжаликлар ярим йиллик учун уюшма бюджетига 4—5 минг сўмдан бадал тўладилар. Шундай ҳам турли тўловлар ва солиқлар кўпайиб кетган бир вақтда бу ортиқча эмасми? Бу уюшма берадиган ёрдамни агросаноат уюшмалари ҳам бериши мумкин-ку? Уларда бор тармоқлар агросаноат уюшмаларида ҳам бор. Ундан кўра хўжаликлар мустақил равишда амалга оширадиган иш кўламини кенгайтириш маъқул эмасми? Шунда тадбиркорлик ва ишбилармонликнинг нуфузи ошган бўларди. Тўғри-да, бундай қараганда зарур бўлганда нафи тегмайдиган тармоқдан нима фойда?! Булар менинг шахсий фикрларим.

Хуллас, биз биргалашиб олдимиздаги муаммоларни қанчалик ўз вақтида ҳал қилиб борсак, деҳқонларнинг манфаатдорлигини шунчалик оширган бўлардик.

Анвар НАЗАРОВ, Бекобод район Мавлонов номли совхоз директори.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА
• МАМЛАКАТЛАР • ОДАМЛАР • ВОҚЕАЛАР •

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

● **БИРЛАШГАН** Миллатлар Ташкилоти Хавфсизлик Кенгашининг беш аъзоси Франция томонидан тайёрланган инсонпарварлик мақсадларида Ироқ нефтини сотишга taaлуқли қарор лойиҳасини кўриб чиқишга киришди. Бу ҳужжат Буюк Британия, Хитой Халқ жумҳурияти, СССР, АҚШ ҳамда Франциянинг БМТдаги элчилари учрашувидан сўнг кўриб чиқиш учун тавсия этилди.

● **МАВРИТАНИЯ** раҳбарияти давлат хавфсизлигига суиқасд қилишда ҳамда матбуот ҳақидаги қонунни бузишда айбланиб қамалган бир гуруҳ фуқаролар учун афвия эълон қилди. Рейтер ахборот агентлиги хабарида айтилишича, оппозицияда бўлган Ўзгаришлар учун курашувчи Бирлашган Демократик Фронт деб аталган сиёсий ташкилотнинг саккиз нафар раҳбари ҳам хибсдан бўшатилдилар. Улар орасида собиқ ички ишлар, почта ҳамда телекоммуникация вазири Жибриил Ульд Абдулло ҳам бор. У уй қамоғида ўтирган эди.

● **ҒАРБ** матбуотида Ливан Югославия учун қурол-яроғлар етказиб бермоқда, деган хабарлар тарқатилган эди. Ливан мудофаа вазирлиги баёнот эълон қилиб, Ливаннинг ҳукумат доиралари Ғарб матбуоти тарқатган фактлар ҳақиқатга тўғри келмайди, деб эълон қилинган хабарларни рад этди. «Ливан кучлари» ҳам, социалистик тараққиёт партияси ҳам бу ишларга дахлдор эмас, дейилади баёнотда.

● **КАНАВЕРАЛ** (Флорида штати) бурнидаги космодромда кўп марта фойдаланиладиган «Атлантис» кемасини коинотга учириш бўйича тайёргарлик ишлари яна қайта бошлаб юборилди. Аэронавтика ҳамда космик тадқиқот бўйича миллий бошқарма вакилининг айтишича, об-ҳаво қулай келса, «Атлантис», шубҳасиз, парвоз қилдирилади.

● **ЖАНУБИЙ** Африка Жумҳурияти ҳаётида муҳим аҳамиятга эга бўлган воқеа содир бўлди. Бу ердаги миллий театрда П. Чайковский асарларидан олинган музикалар асосида «Уруш ва тинчлик» балети саҳнага қўйилди. Л. Толстой романи асосида ишланган спектаклни совет хореографи Валерий Панов амалга оширди.

● **ЯҚИН** кунлар ичида АҚШ Саудия Арабистонига қурол-аслаҳаларнинг қатор турларини кўп миқдорда сотади. Бу ҳақда АҚШ мудофаа вазирлиги хабар берди. Сотиладиган қурол-яроғлар орасида бомбалар, ракеталар ҳамда бошқа қуроллар бор. Бундай қурол-яроғларнинг умумий миқдори 365 миллион доллар, деб белгиланди.

● **МАДАГАСКАР** президенти Дидье Рацирака бир неча кун муқаддам ҳукуматни тарқатиб юбориш ҳамда бошқа ўзгаришлар тўғрисида қарор қабул қилган эди. Аммо, Д. Рацираkaга оппозицияда турган кучлар президент ўз ўзгаришлари билан кечикди, деб айтдилар. Оппозициячилар Д. Рацираkaдан истеъфога чиқишни талаб қилдилар.

● **АМЕРИКАНИНГ** Лос-Анжелес шаҳрида бўлиб ўтган судда антиқа иш кўрилди. Маҳаллий диний муассасалардан бирининг роҳибаси Мэри Трэйси деган 47 ёшар аёл ўз мухлисларининг руҳиятини «шайтонлар нажосатидан» тозалаш учун 2700 нафар эркак билан жинсий алоқада бўлганлигини тан олди. Бироқ, суд унинг даъволарини мантиқан тўғри деб топмади.

● **СЛОВЕНИЯ** ва Хорватия ўзларини мустақил деб эълон қилганидан кейин Югославиянинг бу икки жумҳурияти ўртасида қуролли тўқнашувлар бўлиб ўтди. Суратда: Словенияни ҳудудий муҳофаза этувчи жангчилар Югославия халқ армиясидан ўлжа олинган танк олдида.

ТАСС — АП сурати.

• *Маданий ҳаёт*

АБДУЛЛА ҚОДИРИЙГА БАҒИШЛАНАДИ

● МАЪЛУМКИ, бундан икки ойча муқаддам Абдулла Қодирий вақфи, яъни жамғармаси ташкил этилганди. Меҳнат жамоалари, турли идоралар, муассасалар ва фуқаролардан ихтиёрий тарзда тушадиган маблағ ҳисобига иш олиб борадиган мазкур жамғарма улуғ адиб таваллудининг 100 йиллиги олдидан бир қатор қизиқарли тадбирлар ўтказишни режалаштириб қўйди.

Бугун ана шу тадбирлардан дастлабкиси, яъни таниқли мусаввир Алишер Мирзаевнинг Абдулла Қодирий ҳаёти ва ижодига бағишланган расмлар кўргазмаси жумҳурият «Билимлар уйи» (Абдулла Қодирий кўчаси, 13-уй)да соат 18.00 да очилади. Ўзбекистон «Билим» жамияти, Абдулла Қодирий жамғармаси ва жумҳурият Рассомлар уюшмаси томонидан ташкил қилинган бу кўргазма билан томошабинлар 1 августдан 5 сентябрга қадар ҳар куни соат 10 дан 18 гача танишишлари мумкин.

●

КАШШОФЛАР ОРОМГОҲИДА МУЛОҚОТ

● ЖУМҲУРИЯТ Ёзувчилар уюшмасининг Тарғибот маркази ташаббуси билан пойтахтимизнинг Собир Раҳимов ноҳияси ҳудудида жойлашган «Буревестник» кашшофлар оромгоҳида шоирлар билан учрашув ўтказилди. Унда шоирлардан Фарида Усмонова, Рустам Ғаниев ва Муҳтарама Эгамберди қизи иштирок этишди. Ижодкорлар болаларга Алишер Навоий таваллудининг 550 йиллигига бағишланиб жумҳуриятимизда жуда катта тадбирлар ўтказилаётганлиги, инсон ҳаётида бадиий адабиётнинг роли хусусида сўзлаб бердилар. Ўзларининг болаларга атаган шеърлари ва таржималаридан ўқидилар. Шунингдек, ижодкорларнинг эртак, ривоят ва топишмоқларини ҳам дам олувчилар катта қизиқиш билан тинглашди. Айни чоғда болалар ёд билган шеърларидан ҳам ўқиб бердилар.

Шоирлар билан ўтказилган бу ижодий мулоқот кашшофларда катта таассурот қолдирди.

ИБРАТЛИ МАРОСИМЛАР

ҚАЙНОНАМ—ОНАМ, КЕЛИНИМ—БОЛАМ

ОИЛАГА келин тушди. Гўёки у ўзи билан шу хонадонга бир олам файз-таровату нур олиб келди. Ўғли туғилган кундан бошлаб ширин орзуниятда сандиққа мато йиққан қайнона товусдек товланиб юрган келинидан айланиб ўргулади. Айниқса, кичкинтойларни айтмайсизми, келинойиларининг салом қилиши-ю, чой узатишларини бир-бирларига айтиб бериб, лаблунжларини йиғишолмайди.

Ҳақиқатан, бундай бахтли онларга, тотувликка не етсин? Оилада қайнона ҳам, келин ва куёв ҳам ўз ўрнини билиши, бамаслаҳат иш тутиши хонадонга хотиржамлик, файз-таровот олиб келади. Тошкент районида эса бундай ҳавас қилса, ўрнак олса арзийдиган оилалар жуда кўп. Куни кеча райондаги энг сўлим оромгоҳ — Дендропаркда бўлиб ўтган «Қайнонам — онам, келиним — болам» деб номланган кеча ана шундай пири-бадавлат, ибратли оилалар, уларнинг соҳибларини шарафлашга бағишланди. Бу ерга нуроний, табаррук онахонлар, турмуш ва ишда ўрнак бўлган хотин-қизлар, лобар келинчаклар таклиф этилдилар.

Шундай аҳил ва катта оилалардан бири — Абдураҳмонов номли совхозда истиқомат қилувчи Мирзаевлар экан. Оила соҳиблари —Нурия ая ва Зиё ота бир ёстиққа бош қўйганларига ярим асрдан ошиб кетди. Бу орада улар 5 ўғил, 3 қизни тарбиялаб вояга етказдилар. Ҳозирда уларнинг бари уйли-жойли, эл-юрт орасида обрў эътиборли. Уларнинг тиниб-тинчиб кетишларида, қизларининг эса борган жойларидан ота-оналарига раҳмат келтиришларида Зиё ота ва Нури ая уларга берган тарбиянинг, қолаверса ўз ҳаёт йўллари билан кўрсатган ибратларнинг роли катта бўлди. Байрам, ҳайит кунлари улар хонадони мисоли тўйхонани эслатади. Ота норғул ўғиллари бўй бастига қараб ғурурланса, она келинларидан айланиб ўргулади, 22 нафар набира бобожони ва бувижони атрофида парвона. Шу куни оромгоҳга йиғилган кўпчилик уларнинг оиласига ҳавас қилишди, «Сизларга ўхшаб юрайлик», — дея орзулашди. Ўз ўрнида Нури ая ҳам уларга ҳаёт йўллари, қайнона-келин муносабатларининг нозик томонлари хусусида сўзлаб бердилар.

— Келин биринчи галда борган хонадонига келин бўлиб эмас, қиз бўлиб келдим, деб ишонсин. Ана шундагина у шу хонадоннинг чин аъзоси бўлиб қолади, туп қўйиб, палак ёзади, — деди онахон,— шунингдек, қайнона ҳам уйимга келин келди деб эмас, бир фарзандим иккита бўлди, деб кутиб олсин. Ана шундагина бу хонадонда тотувлик, ҳамжиҳатлик ҳукм суради.

Худди шундай фикрларни тадбирда иштирок этган район партия қўмитаси котибаси Ҳ. Сайдалиева ҳам таъкидлади.

— Онахон жуда ҳақ гапларни айтдилар, — деди Ҳ. Сайдалиева,— биз турмушнинг баланд-пастликларидан воқиф бўлган бундай онахонлардан кўп ўрганишимиз лозим. Шу нуқтаи назардан бугунги тадбирнинг аҳамияти катта. Тўғри бугунги иқтисодий мураккабликлар ҳаётимизни анча мушкуллаштириб юборди. Аксарият оилаларда қайноналар ҳам, келинлар ҳам ишлашади. Жисмонан чарчаш, асабийлик кўпчиликка доимий ҳамроҳ. Лекин юмушлар кўпайгани билан ҳеч қачон аёллигимизни унутмаслигимиз керак. Аёл киши доимо аёл ўрнида, эркак эса эркакдек бўлиши керак. Бизнинг кун бўйи қиладиган ишимизнинг унуми, кайфиятимизга, эрталаб уйдан қандай ҳолатда чиқишимизга, ҳаётимизни файзли ва мазмунли йўлга қўйиш кўпинча забонимизга, қайнонанинг келинга, келиннинг эса қайнонага бўлган меҳрли муносабатларига, оиладаги борлиқ йўқликка сабр қилишимизга, инсонийлик тушунчасини кенгроқ тушунишимизга ҳам боғлиқ. Шундай экан, ҳар қандай вазиятда ҳам жамиятимизнинг энг муқаддас бўлаги бўлган оилани бузмасликка, уни сақлаб қолишга интилиш керак. Шунингдек, Ҳ. Сайдалиева районда кўп болали ва қаҳрамон оналарга, ҳомиладор аёлларга кўрсатилаётган ғамхўрликлар, ажралишларнинг олдини олиш борасида олиб борилаётган ишлар хусусида ҳам сўзлаб берди.

Давра қатнашчилари Ўрта Осиё ва Қозоғистон мусулмонлари Диний бошқармаси қошидаги «Ислом» маъҳади ректори Муҳаммад Латиф домланинг қайнона келин муносабатлари нафақат бугунги кун муаммоси, балки азалий муаммолардан эканлиги, бу хусусда ўзларининг муносабатлари ҳақидаги суҳбатларини қизиқиб тингладилар.

Кейинги пайтларда нотинч хонадонлар, арзимаган сабаблар билан барбод бўлаётган оилалар, оқибатда болалар тирик етим бўлиб қолаётган ҳоллар кўпаяётганлиги сир эмас. Жумладан, бировларнинг гапига кириб, уларнинг сўзи билан ширин оиласи ҳаловатини бузаётган келинчак ҳаёти ҳақидаги саҳна кўринишини севимли актриса Райҳон Тўраева бошлиқ Муқимий номли театрнинг ёш актёрлари ишонарли ва ҳаётий ижро этиб бердилар. Абдураҳмонов номли совхоз хотин-қизлари тайёрлаб келган қиз узатиб бориш саҳнаси ва ижро этилган келин салом, ёр-ёрлар ҳам кўпчиликка манзур бўлди. Бу қадимий халқ қўшиқларидаги сўз ўйинлари — қочиримларида қанча мазмун мужассам.

Олди тўла невара,
Улар билан овора
Ассалом, келин салом.
Қайнонасига салом.
Саранжому-саришта
Тўйлардаги фаришта
Ассалом, келин салом
Амма-холага салом.
Сумбул сочи ирмоқдек,
Чарос кўзи мунчоқдек,
Ассалом, келин салом,
Қайнсингилларига салом.
Девор оша қараган,
Тўй қачон деб сўраган,
Ассалом, келин салом
Қўшниларига салом.

Шунингдек, давра иштирокчиларига — қайноналарга, келинлар, куёв тўра-ю бўлғуси келинчаклар — қизларга аҳил-ширин оила тузишда нималарга эътибор бериш кераклигига доир саволлар берилди. Бу саволларга аниқ мазмунли жавоб берганлар тақдирландилар. Республика хотин-қизлар комитети I даражали мутахассиси Лаълихон Муҳаммаджонова уларга совғалар топширди. Ўзбекистон халқ ҳофизи Ҳасан Ражабий, хушовоз хонанда Комилжон Бaратовлар ижро этган қўшиқлар даврага файз киритди. Ўзбекистон Маданият вазирлиги халқ ижоди ва маданий-маърифий ишлари республика маркази ва район «Ойдин» хотин-қизлар клуби ўтказган бу тадбир кўпчиликка манзур бўлди.

З. ЖЎРАЕВА.

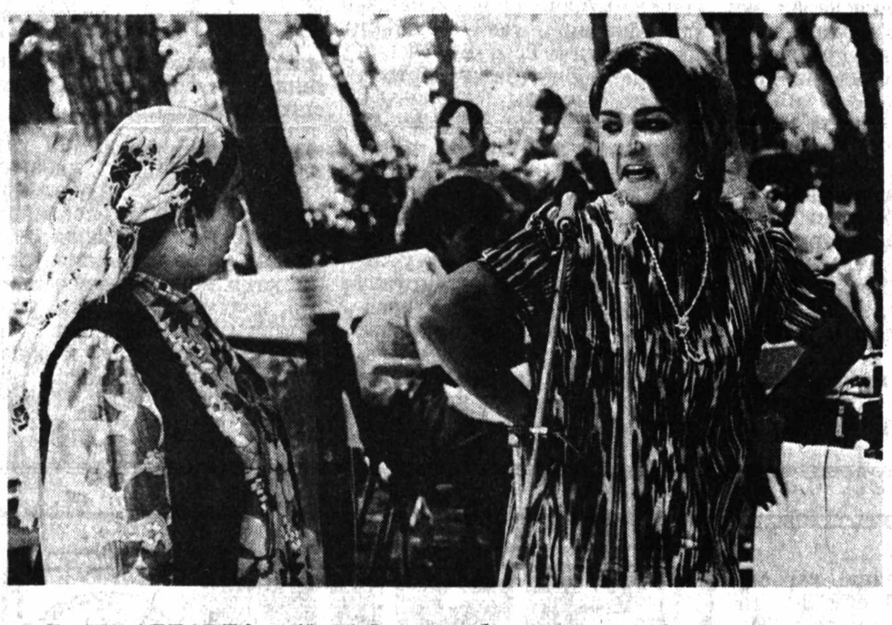

● СУРАТЛАРДА: бўлиб ўтган тадбирдан лавҳалар.

Суратчи В. ТЎРАЕВ.

«ВАТАНДОШ» РАДИОСТАНЦИЯСИ 30 ЁШДА

38 МАМЛАКАТГА

«Ассалому алайкум, ҳурматли радиотингловчилар. «Ватандош» радиостанцияси яна ҳаво тўлқинларида...»

Бу сўзларнинг илк бор Ер шари узра таралганига бугун роппа-роса ўттиз йил тўлди.

38 мамлакатда яшовчи ватандошларимизга эшиттириш тайёрлаётган «Ватандош» ижодий ходимлари бу санани ўзгача бир сурур ва қониқиш билан қаршилаяпти.

Маълумки, «қолип»га солинган дунёлар, улар ҳақидаги тушунчалар ўзгараяпти. Хориждаги ватандошларимизга ҳам ўзгача нигоҳ билан қарай бошладик. Яқинда Тошкентда бўлиб ўтган «Ишбилармонлар учрашуви»да қондошлик ва қардошлик риштолари билан кўҳна Туркистонга боғланган кўплаб хорижлик ватандошларимиз жумҳуриятимизга ёрдам қўлларини чўзишга тайёр эканликларини билдиришганда, қанчалик шодландик, ғурурландик.

Юртимизнинг ҳаёти, маданияти ҳақидаги уларнинг завқ-шавқли ҳикоялари бизларни ажаблантирди ҳам. Чунки кўпчилик, «Ватандош» радиостанцияси ижодий ходимларининг серунум, мураккаб хизматларидан бехабар эди-да...

Бугунги кунда «Ватандош»да йигирма бир ижодий ходим учта бўлимда хизмат қилаяпти. Улар ҳар куни ҳаво тўлқинлари орқали ватандошларимиз билан мулоқот қилиб, уларга юртимиз ҳаёти, фан ва маданият янгиликларини етказиб турнишибди . Хонандаларимиз яратган янги қўшиқлар орқали уларни хушнуд этишга ҳаракат қилишаяпти.

Радиожурналистлар Т. Тўхтаев, О. Йўлчиева, Ҳ. Эрматовлар эшиттиришларнинг «жонли» чиқишига, ҳаёт билан ҳамоҳанг бўлишига ҳаракат қилишаяпти.

Чет эллардан келаётган кўплаб мактублар, «Ватандош» эшиттиришлари чет элдаги ватандошларимизни ҳам бефарқ қолдирмаётганининг далолатидир.

М. БАҲРОМОВ.

ИШЧИ-ДЕҲҚОН МУХБИР ЛАРИ ДОРИЛФУНУНИНИНГ ТАЛАБАЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

«Тошкент ҳақиқати» рўзномаси ҳузуридаги ишчи-деҳқон мухбирлари дорилфунунининг якунловчи машғулоти 2 август жума куни соат 16.00 да 7-қават, 742-хонада бўлади.

Футбол. Олий лига

УМИДЛИ ЎЙИН

Бир вақтлари «Пахтакор» ва «Қайрат» командалари бир лигада қатнашишганда жадвалдаги мавқедан қатъий назар улар ўртасидаги учрашув доимо кескин ўтарди. Ишқибозлар ҳам бошқа ўйинлардан кўра ана шу «қўшнилар учрашуви»га кўпроқ аҳамият беришарди. Бордию, севимли командалари ўз майдонларида очко йўқотсалар борми...

Ҳозир «Қайрат» биринчи лигада. Бироқ энди бошқа қўшни — Душанбенинг «Помир» командаси билан бўладиган ўйин ҳар сафар қизғин ўтиши кутилади.

Бундан икки йил аввал СССР Кубоги мусобақасида биринчи лигада ўйнаётган «Пахтакор» Душанбеда олий лига вакили — маҳаллий «Помир»ни 3:0 ҳисобида доғда қолдирган эди. Ўшандан бери командалар бу йил биринчи даврада Тошкентда куч синашишди. Мухлислар ёдида бўлса керак, ўша учрашув жанговар ўтиб 2:2 ҳисобида якунланган эди. Душанбедан келган минглаб «Помир» ишқибозлари хурсанд ҳолда қайтган эдилар.

Кеча тушга яқин Душанбе—Тошкент йўналиши бўйича Ўзбекистон пойтахтига қўнган тайёрадан тушган «Пахтакор» мухлисларининг шодлиги ҳам чексиз эди. Уларнинг севимли командалари сешанба куни «Помир»ни яна ўз майдонида доғда қолдирди.

Учрашув бошланишида эса хавотирга асос бор эди. Иккинчи дақиқадаёқ «Помир»нинг шиддатли ҳужумидан сўнг «Пахтакор» дарвозаси ишғол қилинди. Фақат тўп муаллифи ўйиндан ташқари ҳолатда бўлганлиги учун учрашув ҳаками бу голни инобатга олмади. Биринчи бўлимда «Помир» ҳужумни бўшаштиргани йўқ. Бу соҳада, айниқса, собиқ пахтакорчилар Азамат Абдураимов ва Василий Постнов ўрнак бўлишди. Бироқ «Помир» бутун кучни ҳужумга ташлади дейиш ҳам нотўғри бўларди. Аввалги учрашувда қарши ҳужумлардан унумли фойдаланган пахтакорчилар Киевда учта тўп киритганини майдон эгалари унутмаган эдилар. Тўпурарримиз Игорь Шквириннинг ўзи уч бор имкониятини бой берди. Биринчи ҳолда «Помир» ҳимоячилари ўз жарима майдонларида Игорни туртиб йиқитишдан бошқа чоралари қолмади. Бироқ учрашув ҳаками биз кутган 11 метрлик жарима тўпини белгиламади. Яна бир вазиятда эса Шквирин бир метрлар чамасидан бўш дарвозани ишғол қила олмади!

Иккинчи бўлимда ўйин суръати ўзгармади. «Помир» кетма-кет ҳужум қилар, пахтакорчилар эса қарши ҳужумга қулай фурсат излашарди. Ниҳоят иккинчи бўлим ўрталарида ана шундай фурсатдан унумли фойдаланилди. Қосимов—Шквирин—Шарипов—Пятницкийлар иштирокидаги комбинация дарвозани ишғол қилиш билан якунланди. Учрашувнинг қолган вақтида «Помир» қанчалик ҳаракат қилмасин, ҳисобни тенглаштиришга имкон топа олмади. Шу куни «Пахтакор» сафардаги биринчи ғалабани қўлга киритди. Умуман Аҳрол Иноятов раҳбарлигида «Пахтакор» мағлубиятга учрамаганлигини ҳисобга олсак, ўзбек футбол мухлислари учун умидли кунлар бошланганлигига ишонгимиз келади. Сафардаги икки учрашувда қўлга киритилган уч очко команданинг турнир жадвалидаги мавқеини бироз яхшилади. Пахтакорчилар ҳали хавфли зонани тарк этмаган бўлсалар-да, улар қолган командаларга тенглашиб олдилар. Бу ёғи энди команданинг ўзига боғлиқ.

Шу куни яна тўрт учрашув ўтказилди. Днепропетровскда «Днепр»ни 2:0 ҳисобида мағлубиятга учратган Москванинг «Спартак» командаси мавсумда биринчи бор карвонбошиликни ўз қўлига олди. Медалга даъвогарлардан бўлган Киев динамочилари кетма-кет иккинчи бор мағлубиятга учрадилар. Бу сафар уларни москвалик ҳамклублари 1:0 ҳисобида енгишди. Саккиз учрашувдан бери ғалаба нималигини билмаётган Владикавказнинг «Спартак» командаси ниҳоят мухлисларни хушнуд этди. Осетиялик футболчилар «Арарат» командаси устидан 2:0 ҳисобида устун келдилар. «Черноморец» — «Шахтёр» учрашувида 1:1 ҳисоби қайд этилди. «Пахтакор» навбатдаги учрашувни 7 августда ўтказиб, Москванинг «Динамо» клубини қабул қилади.

Аброр ИМОМХЎЖАЕВ.

МУСОБАҚА ЖАДВАЛИ

	Ў	Ю	Д	М	Т	О
1. «Спартак» М	21	12	5	4	35—21	29
2. МАСК	20	11	6	3	39—24	28
3. «Динамо» К	21	8	8	5	29—24	24
4. «Шахтёр»	20	6	12	2	26—21	24
5. «Торпедо»	20	7	9	4	21—14	23
6. «Динамо» Мн.	20	7	7	6	22—19	21
7. «Днепр»	21	6	9	6	18—20	21
8. «Черноморец»	20	4	13	3	24—18	21
9. «Динамо» М	21	8	4	9	26—25	20
10. «Помир»	21	4	11	6	17—22	19
11. «Арарат»	19	7	3	9	16—20	17
12. «Металлург»	20	5	6	9	13—20	16
13. «Пахтакор»	21	5	6	10	25—33	16
14. «Локомотив»	19	5	5	9	16—28	15
15. «Металлист»	19	4	7	8	18—26	15
16. «Спартак» Вл	21	4	7	10	23—33	15

ЭЪЛОНЛАР БУРЧАГИ

Агар Сиз уйингиздан унча олис бўлмаган жойда кўнгилли ҳордиқ чиқариб, янги меҳнат мавсумига, янгидан куч-қувват тўпламоқчи бўлсангиз

ХЎЖАЛИК ҲИСОБИДАГИ ЎЗБЕКИСТОН ЖУМҲУРИЯТ САЁҲАТ-СПОРТ МАРКАЗИ СИЗЛАРНИ

ҚУЙИДАГИ ДАМ ОЛИШ МАСКАНЛАРИГА ЧОРЛАЙДИ

Оилавий дам олиш ва балиқ ови ишқибозлари Тошкент шаҳридан 130 километрлик масофада Фарҳод сув омбори соҳилларида жойлашган «ФАРҲОД» саёҳатчилар базасида мириқиб дам олишлари мумкин. Видео-салон, ҳовуз, қумлоқ, ижара пункти, спорт майдончалари ва бошқалар сизнинг ихтиёрингизга бериб қўйилади.

Йўлланма баҳоси 1 кишига 3 кунга — 45 сўм, 10 кунга — 155 сўм, 3 кишилик оилавий йўлланма, 10 кунга— 447 сўм.

Соф тоғ ҳавосидан нафас олиб, ҳушманзара табиат қўйнида дам олмоқчи бўлсангиз «ЧИМЕН» дам олиш масканига марҳамат қилинг (3, 5, 10 кунга, шунингдек «КУМУШКОН» саёҳатчилар базаси ҳам сизга мунтазир (10 кун).

Мўмин мусулмонлар учун авлиё Хўжа Аҳмад Яссавийнинг Туркистон шаҳридаги қабри ва унинг ота-оналарининг Сайрам қишлоғидаги қабрлари ҳамда устозининг Шаульдер қишлоғидаги қабрига зиёрат сафарини эътиборингизга ҳавола этамиз.

Транспорт бериш билан оммавий талабномалар қабул қилинади.

Маълумотлар олиш учун қуйидаги манзилга мурожаат қилинсин: Тошкент шаҳри, Т. Шевченко кўчаси, 44-уй. Телефонлар: 33-10-55, 33-67-03.

Ўзбекистон ССР Халқ таълими вазирлиги

С. И. СТРЕЛКОВ НОМИДАГИ 2-ПОЛИГРАФЧИЛАР ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

Янги ўқув йили учун

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юрти ўрта маълумотли ЛИНОТИПИСТ, ҲАРФ ТЕРУВЧИ, ПЕЧАТНИК, МУҚОВАЧИЛАР ВА ФОТОНАБОР ОПЕРАТОРларини тайёрлайди.

Билим юртига 15—20 ёшдаги 9—11 синфни тамомлаган ўғил ва қиз болалар қабул қилинади.

9-синф маълумотига эга бўлганлар 3 йил, тажрибавий дастур бўйича 2 йил ўқитилиб, бепул кийим-бош, 3 маҳал иссиқ овқат ва 40 сўм миқдорида стипендия билан таъминланадилар.

Билим юртини тамомлаганлар тўлиқ ўрта маълумот ва ҳунар олганликлари ҳақида диплом оладилар.

11-синфни битирганлар учун ўқиш муддати 10 ой бўлиб, 116 сўм миқдорида стипендия билан таъминланадилар.

Билим юртини имтиёзли диплом билан тамомлаганлар Москва ва Львов полиграфия ҳамда Тошкент тўқимачилик олий билимгоҳларининг полиграфия бўлимига ўқишга юбориладилар.

Билим юртини яхши ва аъло баҳоларга тугатган ўқувчилар Тошкент полиграфия техникумига имтиҳонсиз қабул қилинадилар.

Ишлаб чиқариш практикаси давомида ўқувчиларга буюртмаларнинг бажарилишига қараб 50 фоиз ҳақ тўланади.

БИЛИМ ЮРТИДА ЎҚИГАН МУДДАТ УЗЛУКСИЗ МЕҲНАТ СТАЖИГА КИРАДИ.

Билим юртида ўқишлар ўзбек ва рус тилларида олиб борилади.

Ўқишга кирганлар ётоқхона билан таъминланадилар.

Билим юртида 6 ойлик бичиш-тикиш курси, бадиий ҳаваскорлик тўгараклари ва спорт секциялари ишлайди.

Билим юртига кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: ариза, туғилганлик ҳақида гувоҳнома ёки паспорт, маълумоти ҳақида гувоҳнома (асли), соғлиги ҳақида ҳужжат (286/V формада), 6 дона сурат (3х4 см.).

ЎҚИШ 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

Билим юрти манзили: Тошкент шаҳри, Чилонзор район, Нурхон кўчаси, 21-уй, «СССР 50 йиллиги» метро бекатидан 33-автобусда, 11, 13-троллейбусларда «Бўржар кўприги» бекатигача борилади.

КИРОВ РАЙОН ОШХОНАЛАР ТРЕСТИ

2-разрядли ошпазлар тайёрлайдиган пуллик 4 ойлик курсларга

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

МАШҒУЛОТЛАР — ГУРУҲЛАР ТЎЛИШИГА ҚАРАБ БОШЛАНАДИ.

Курсларни битирганларга Тошкент шаҳридаги барча умумий овқатланиш корхоналарида ишлаш ҳуқуқини берадиган гувоҳнома берилади.

Қуйидаги манзилга мурожаат қилинсин: Тошкент шаҳри, Киров райони, Тимирязев кўчаси, 28-уй, кадрлар бўлими, соат 8.30 дан 17.30 гача. (19, 89-автобуслар; 3, 22, 23, 29-трамвайларнинг «Тимирязев кўчаси» бекати). Телефон 35-04-44.

ЧИНОЗ УНИВЕРСАЛ БИРЖАСИ ҲУЗУРИДАГИ

ВОСИТАЧИЛИК ИДОРАСИ

тадбиркор ишбилармон кишиларни шартнома бўйича ҳақ тўлаш билан эркин воситачилар сифатида

ИШГА ТАКЛИФ ЭТАДИ

Воситачилик идораси битим тузилгандан кейин воситачига юксак мукофот тўланишини кафолатлайди.

Ишбилармон кишилар, шошилинг, воситачилик идораси сизларга мунтазир.

Мулоқот телефони 77-67-34.

ВОСИТАЧИЛИК ИДОРАСИ.

«СОЮЗРЕКЛАМА» БУТУНИТТИФОҚ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН РЕКЛАМА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ КОРХОНАСИ.

Муҳаррир Н. НАСИМОВ.

Тошкент ҳақиқати («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА»)

БИЗНИНГ МАНЗИЛГОҲ: 700000 ТОШКЕНТ, ГСП ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32.

Муҳаррир ўринбосарлари — 335885, 325747, 325748, 337916; масъул котиб — 334808, 325353, масъул котиб ўринбосарлари — 325750, бўлимлар: мафкура, ёшлар ҳаёти ва ахборот — 325778, 325645, 337010, Қишлоқ хўжалиги — 325647; саноат, қурилиш ва транспорт — 325749; маҳаллий Кенгашлар ҳаёти — 325733, ижтимоий масалалар — 325556; маданият — 325767, адабиёт ва санъат — 325553; хатлар ва оммавий ишлар — 334048, 325354, жамоатчи кенгаш қабул хонаси — 33-40-48, 325354, эълонлар бўлими —325727.

Индекс: 64672. Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитаси нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Буюртма № 5698. Босишга топшириш вақти — 20.30. Босишга топширилди — 21.30.